Ժ.Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4123 — ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 20/1 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 27 ՁԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1317 — Ժ.Զ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4123

در علیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ویلك) غزه‌تسی اداره‌خانه‌سنده
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ
» » » » վեցամսեայ. 70 »
» » » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրանկ
» » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115
դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՅԱՐԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Քաղ. Ժողովը նիստ ունեցաւ անցեալ չորեքշաբթի։ Ս. Պատրիարք Հայրը դալիճեալ բացակայ էր նիստէն, անձնական տկարութեանը պատճառաւ։ Ժողովը, յետ խորհրդակցութեան, յատուկ պատգամաւորութիւն մը կարգեց՝ պաշտօն տալով անոր յանուն Ազգ. Վարչութեան երթալ հարցնել Նորին Սրբազնութեան որոշումը, հանդերձ բարեմաղթութեամբ և փափաք յայտնելով որ ժամ առաջ իր Ս. Նախագահը կարենայ ողջունել ի գլուխ Վարչական ժողովներու։ Պատգամաւորութիւնը փութաց կատարել իր պաշտօնը նոյն օրն իսկ, և այժմ անձկութեամբ կը սպասուի Ս. Պատրիարք Հօր ապաքինման։

Կ.Պ. Ժողովը նիստ չգումարեց երեքշաբթի օր՝ նախորդ օրուան տօնին շնորհիւ։ Նպաստից Յանձնաժողովը նոյնպէս և նոյն պատճառով։ Տնտեսականը նմանապէս չկրցաւ խորհուրդ կատարել... ոչ դնել հինգ ժամ տեւողութեամբ։ Իսկ Ուսումնականը իր շաբաթական նիստը գումարեց Բերայի ամայացեալ Արուեստանոցին անվարագոյր սրահին մէջ, և ունեցաւ կարեւոր խորհրդակցութիւն մը, ներկայութեամբ մէկ քանի ձեռնհաս անձերու, Օգնութեան Սրտուկի մը հաստատութեան մասին ի նպաստ կարօտ ուսուցիչներու, խորհրդակցութեան հիմ ունենալով նախորդ Ուսում. Խորհրդի կողմէն պատրաստուած ծրագիրը, որ երեք տարի առաջ մատուցուած է ժամանակակից խառն ժողովին նկատառման, և անկէ ի վեր... ամառ ձմեռ կը բնակի խաղաղութեամբ Պատրիարքարանի Դիւանատան դարակներուն մէջ, մեր արդի Ուսում. Խորհրդի «Վարժապետանոցի Ծրագրին» հետ քով քովի։ Հիմայ նոյն ծրագիրն է որ, նոյնութեամբ կամ բարեփոխութեամբ, պիտի մատուցուի վերստին Ազգ. Վարչութեան խառն ժողովին վաւերացման, որպէս զի «օրինաց ոյժ» ստանալէ եւեւ գործադրութեան դրուի, եթէ երբեք Վարչութիւնն ալ իր կարգին չկտակէ զայն ուրիշին, և այսպէս... որպի ի հօրէ ժառանգութիւն չմնայ ծրագիրը նոյն դարակներուն մէջ։

* * *

Բայց ի՛նչ լուր այն միւս ծրագիրներէն՝ որոնց գործադրութիւնը վաղ իսկ յանձնարարած է Ազգ. Վարչութենէն։—Կ'ըսուի թէ Զմիւռնիոյ կրթական շրջանակին մէջ անոնց գոյութենէն իսկ կ'անգիտացուի այսօրուան օրս, և Կեդր. Ուսում. Խորհուրդը հարկ կը զգայ անգամ մը ևս անկ հարցնելու Դաւառ. Ուսումն. Խորհրդին՝ թէ Զմիւռնիոյ Հայնոցին մէջ անանկ բաներ տեսնուած են, Կազմական Կանոնագիր կամ Կրթական Ծրագիր ըսուած բաներէն ընդհանրապէս, որոնց գոյութիւնը—և քիչ մըն ալ բարերար ազդեցութիւնը—հաստատուած է Տիգրիսի ափունքին վրայ կամ Մշոյ դաշտին մէջ, օրինակի համար,—ընդունելով հանդերձ թէ մեր ափունքին վրայ անգամ տակաւին կան մարդիկ՝ որոնք ազգային կրթութեան վիճակը ողբացած ժամանակներն... մէկ կաթիլ արցունք կը մոռնան թափել իրենց անդիտութեան վրայ՝ թէ վեց տարիէ ի վեր արդէն ի գործադրութեան է Ազգային Նախնական Կրթութեան Կազմական Կանոնագիրը, որուն ատեն մըն ալ չգոյութեանը վրայ կ'ողբային բերնի ծամոց հաղորդներով; և թէ գոնէ երկու տարիէ ի վեր արդի Վարչութեան Խառն ժողովէն վաւերացուած և Տարր. Նախակրթութեան իբրեւ ուղղեցոյց յանձնարարուած է Կրթական Ծրագիրը, զոր դեռ չատ հրապարակագիրներ—անոնցմէ իսկ որոնք կրթական հարցերով կը փորձուին զբաղիլ—աչքէ անցուցած չունին՝ իրենց բերնի պատրաստ ծամոցը չփոխելու համար։

Չի գիտցուիր թէ պատասխանիկ մը պիտի գա՞յ Զմիւռնիոյ Առաջնորդարանէն՝ Ուսում. Խորհրդի պաշտօնագրին, որով տեղեկութիւն կ'ուզուէր ի նորոյ պատրաստուած դպրոցական ծրագրին բնութեան վրայ՝ թէ արդեօք հանդիսութիւն կամ ազգականութիւն ունի՝ կրթական Ծրագրին հետ, կամ քանի՞ մը ղոն հեռուէն կը շօշափէ անոր սկզբունքները, և ծաւալով կամ զանգուածով օ՞րչափ կը տարբերի անկէ,—քանի որ Զմիւռնիական թղթակցութիւններէն կը կռահուի թէ... ջուրի և օդի խօսքեր եղած են ծրագրին յօրինիչ Մանախմբին մէջ, թերեւս նաև չամիչի և թուզի խօսք, բայց ոչ երբեք մեր Կրթական Ծրագրին ակնարկութիւն։ Նոյն իսկ չի գիտցուիր որ գալիք պատասխանիկը բնութեամբ պիտի նմանի՞ ան միւս նշանակալից պատասխանին՝ որով կցկտուր պատրուակի մը տակ... տասը մղոն ի բաց կը վտարուէր Պատրիարքարանի Նպաստից Յանձնաժողովին յանձնարարութիւնը, ճիշդ այն պահուն՝ երբ Կեդր. Ուսում. Խորհուրդը միջոցներ կը տնօրինէր արժանապէս պատասխանելու Զմիւռնիոյ Ոգբելեանի հրաւերին։

* * *

Կ'ըսուի թէ Ուսում. Խորհուրդը, սպասելով հանդերձ Զմիւռնիոյ քարափէն հասնելիք պատասխանագրին, իր շաբաթական նիստերուն մէջ որոշած է զբաղիլ նաև սա խնդրով՝ թէ ի՞նչ միջոց կարելի է գտնել, կամ օ՞րչափ խոշոր տառերով ընդօրինակել տալու է իր շրջաբերականներն ու հրահանգները, որպէս զի չմոռցուին անոնք շուտով, և վայրապար տեղի չտրուի հրապարակային յանձնարարութեանց, ուղղակի կամ անուղղակի իրեն հասցէին ուղղեալ հանապազօրեայ դիտողութիւններու։ Այս յանձնարարութեանց կարգէն պիտի համարիք անշուշտ՝ ազգային վարժարաններու մէջ բժշկական այցելութեանց յանձնարարութիւնը, ինքնին բարի, զոր սակայն Խորհուրդը իր պաշտօնավարութեան առաջին ամիսներէն կատարած է յատուկ շրջաբերական հրահանգներով, և դեռ երեք շաբաթ առաջ նորոգած է նոյն յանձնարարութիւնը՝ շեշտելով միշտ բժշկական այցելութեան օգտակարութիւնն ու կարեւորութիւնը ազգային վարժարաններու մէջ։ Խոստովանելով հանդերձ թէ Ուսում. Խորհրդի կամքէն անկախ և Թաղ. Խորհուրդներու կամքէն կախեալ... դանդաղութիւններ չեն պակսիր այս կամ այն թաղային վարժարաններու մէջ, կը յիշուի հարկաւ թէ եղած է ժամանակ՝ ուր մայրաքաղաքիս բոլոր ազգային վարժարանները ունեցած են այցելու բժիշկ, յատկապէս Ուսում. Խորհրդին կողմէ նշանակեալ և մասնաւոր խնդրանքով պաշտօնի հրաւիրուած, որոնք գոհացուցիչ կերպով կատարած են իրենց սահմանեալ պարտականութիւնը, և կան ալ որ մինչև հիմայ կը շարունակեն կանոնաւոր այցելութեամբ։ Պատճառ մը չի կայ, եթէ Թաղ. Խորհուրդներէ ոմանց զանցառութիւնը վերցուի, որ այս դպրոցական տարեշրջանին ալ չըկանոնաւորուին մեր նախակրթարաններու բժշկական այցելութիւնները, ինչպէս նախընթաց երկու տարեշրջաններու։ Կամ՝ մանաւանդ մէկ պատճառ կայ, բացարձակ և անողոք, որուն լեղուէն թաղականները միայն կը հասկնան և զպրոցական հոգաբարձութիւնները մասնաւորապէս,—Ուսում. Խորհրդի հրահանգներուն անտեսութիւնը, որուն ոչ մէկ բժիշկ պիտի կրնար դարման տանիլ։

* * *

Փա՞ռք որ, պիտի ըսէ հիմայ Ուսում. Խորհուրդը, սա Քղիի տեղապահական խնդրանքն ալ ինծի՛ չուղղուիր ուղղակի կամ անուղղակի, աչէն կամ՝ ձեռքէն։—Վանայ հոգեւոր Հովիւ Տ. Ներսէս Սրբազան կը պնդէ կը մնայ Տ. Վահրիճ վարդապետի աջակցութեան հարկին վրայ, որ վարդապետ վիճակի մէջ... կէս եպիսկոպոսէ աւելի կ'արժէ արդէն, ինչպէս դրեթէ ամէն Արմաշեան։—Ո՞ւր Լենկիւրիի նախորդ Առաջն. Տեղապահին ջատագովութեան պաշտօնը, և ո՛ւր Վանայ հոգեւոր Հովուին՝ աջբաղուկն ըլլալու պատեհութիւնը։ Ինչո՞ւ ըսուած է թէ մարդ, նոյն իսկ վարդապետ մարդ, յարմար միջավայրի մէջ կրնայ փայլիլ։—Բայց վերջապէս Քղեցւոց ալ բան մը ըսել պէտք է կամ մանաւանդ բան մը ընել։ Մէկու կէս եպիսկոպոս Վանայ համար չատ է, կ'ըսեն ուրիշ թեմեր, ուր տեղուանք կէս եպիսկոպոսն ալ խունկով մոմով պիտի ընդունէին, քառասրգն ալ... եթէ Պոլսոյ գիւղական թեմերէն բան աւելնար։

ԱՐԵՏ

ԱՐՄԱՇԻ ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

(Մեր մասնաւոր թղթակցէն)

Ս.

ԽԱԶԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

ԵԿԵՂԵՑԻՒՆ ԲԱԿը

ԱՐՄԱՇ, կիրակի առտու.

Ուխտագնացութեան ամէնէն նշանակելի օրն է այսօր։

Ուխտաւորներու մեծագոյն մասը՝ գրեթէ 5-6000 հոգի՝ լեցուած է վանքին բակը ուր թափօր պիտի կազմուի քիչ մը ետքը։

Եկեղեցին ալ նոյն խռնումը։

Հազար հոգի մը հաւաքուած են հոն արդէն և ուրիշներ ալ թափօրին կը սպասեն՝ անոնց միանալու համար։

Ընդհանուր խօսակցութեան տարիան է Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս՝ որուն ամենատիրը շարժումներն անդամ բերնէ բերան, վայրկեանը մէյ մը հաւատաւորներուն կը հասնին։

«Սրբազանը կ'ըսեն ու կ'երթան. կը զգաս որ ամէնուն քով ալ միմիայն համակրութիւն մը կայ դէպի Դպրեվանքին եպիսկոպոս փոխ վանահայրը։

Ժամը երեքին ծայր կու տայ և ի. բարանցում մը կը սկսի բակին մէջ։

Թափօրը պիտի կազմուի՝ Սրբազանը առաջնորդելու համար Ս. Աստուածածին եկեղեցին՝ ուր լուսը ծաթելէն ի վեր նորէն ժամերգութիւններ կը կատարուին դպիրներու երգեցողութիւնը ընկերացած։

Պատրաստութիւնները կը տեսնուին վանքին առջեւ՝ որուն շուրջը խռնուած է ահագին ամբոխը։

Վանքին դռնէն մինչեւ եկեղեցի տանող ճամբան՝ երկու կարգի վրայ կեցած են 20 դինուորներ՝ որոնց կը հրամայէ հարիւրապետ մը։

Ամէն բան պատրաստ է ու Սրբազանը կրնայ լինել։

Եւ սակայն կ'ուշանայ քիչ մը ու տենդոտ ակնհամբերութիւն մը կը համակէ ներկայ բոլոր ուխտաւորները։

Վերջապէս երգեցողութեանց ձայներ կը լսուին վանքին սրահէն, և շատ չանցած թափօրը կատար կը ցցէ խաչով մը՝ զոր բարձր բռնած են առջեւէն և ուրիշ ամիսիպատս եռքը դպիրներու խումբը կը յաջորդեցնայ։

Այնուհետեւ Սրբազանին չորս նախկին աշակերտներն են՝ Աղան, Թորգոմ, Մուշեղ և Տիրայր Ս. վարդապետները՝ ընկերակցութեամբ քանի մը սարկաւագներու։

Սրբազանը առաջ կ'անցնի, գեղեցիկ ոսկեստաւորուած, տանջանուդ դիմքով մը՝ գլուխը հարուստ ու գեղեցիկ չամչալթագով։

Թափօրը կը յաջորդեցնայ այդ վիճակին մէջ և առանց կանգ առնելու կը մտնէ եկեղեցին՝ որուն կամարները կը թնդան երգեցողութիւններէն։

ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Քարոզին առաջ

Խառն ի խուռն երամ մըն է՝ ուխտաւորներու այն մասը՝ մօտաւորապէս 1500-2000 հոգի՝ որ եկեղեցին լեցուցած է։

Երկու վերնատուն կան թէեւ կիներու յատուկ, բայց վարն ալ կիներ չէ՞ որ կը պակսին, մանաւանդ Ս. Աստուածածնայ պատկերին առջեւ ուր չարունակ երեք օր մնացողներ կան՝ առանց տեղերնէն շարժած ըլլալու։

Ամպիոն մը կայ եկեղեցիին մէջ՝ ուր կը յաջողիմ ելլել և հոնէէ դիտել կատարուած բոլոր արարողութիւնները։

Երբեմն երբեմն ցաւագարի մը խռպոտ աղաղակն է որ «մեղա՛յ» կը գոռայ և կամ ուրիշ ո՛ և է անհասկնալի բառ մը։ Ու կը խանգարէ երգեցողութիւնները։

Ընդհանուր խժալուք մը կը տիրէ՝ որ մինչև քարոզին սկսելը կը շարունակուի բերնէ բերան. շատ հեղ մրմունջներ են որ կը լսուին, ընդհանրապէս զղջումի աղաղակներ՝ և ատեն ատեն ալ առաջ անցնելու համար կատարուած բանակռիւներ։

* * *

Քարոզի ժամուն

Բայց ահա յանկարծ ամէն բան կը հանդարտի։

Տ. Եղիշէ Սրբազան առաջ անցած է մինչև իրեն համար սարքուած աթոռը և ոտքի վրայ, գաւազանն ու խաչը ձեռքը, կը սկսի խօսիլ հարիւր հարիւր արտասանելով իւրաքանչիւր բառ՝ այն խոր ու գեղեցիկ քարոզներէն մէկը որ իրեն յատուկ է։

Մարտամանաբար դրեցի արդէն այդ քարոզին համառօտութիւնը (*)։ Թղթակցութիւններուս այս չարքին մէջ վեր կը հանեմ սա կարեւոր պարագան. այդ քարոզով Դուրեան Սրբազան ջանաց հասկցնել թէ նախապաշարումը պէտք չէ որ հաւատքին տեղը բռնէ, թէ հաւատաւոր մը ո՛չ թէ նախապաշարումով՝ այլ հաւատքով պէտք է մօտենայ եկեղեցիին, դիտակից պաշտամամ մը՝ որ հաւատքի ամէնէն ուժով դղացումը կ'արթնցնէ մեր հոգիներուն խորը։

Այս առթիւ օրինակ բերաւ խաչի նշանը. երկաթի, փայտի, ոսկիի կամ արծաթի կտորը պէտք չէ որ պաշտենք, բաւական՝ այլ կրօնքի զաղափարը՝ որուն խորհրդանշան է այդ խաչը։

Եկեղեցականի մը բերնէն լսել այս քարոզը, ամէնէն մխիթարական բանը եղաւ լինելի համար և անշուշտ հաւատաւորներէն անոնց ալ համար՝ որոնք եկեղեցին կը գտնուէին այդ պահուն ու կրցան հասկնալ Դուրեան Սրբազանին խօսքերը։

Իրկիւն՝ վանքին գրեթէ բոլոր վարդապետներուն և սարկաւագներուն կարգիքը հարցուցի քարոզին վրայ. տեսայ որ ամէնքն ալ համամիտ են ինծի։

* * *

Եկեղեցիին դուռս

Քարոզէն անմիջապէս ետքը եկեղեցին գրեթէ կիսովին պարպուեցաւ։

Բակին մէջ ահագին բազմութիւն հաւաքուած է, դուրսէն լեցնելով չորս կողմի անցքերը, որոնցմէ դժուար է անցնիլ։

Սրարողութեանց վերջանալէն ետքը մանաւանդ, ալ աւելի խառնաց այդ բազմութիւնը։

Իսկ ցորեկէն ետքը, իրիկուան Խաչվերացի թափօրին առթիւ, —զոր մանրամասնութեամբ նկարագրած եմ արդէն(**), —մաղ անցընելու տեղ չէր մնացած։

Այս ցորեկին բազմաթիւ ուխտաւորներ մեկնեցան, մանաւանդ Ատաբազարի կողմերէն։

* * *

Դիշերը նոյն տեսարանն է վանքին ներսն ու շուրջը։

Եկեղեցիին մէջ, Աստուածածնայ պատկերին առջեւ միշտ նոյն բազմութիւնը։

Կիներ՝ մասնաւորաբար Ատաբազարէն, հսկում կը կատարեն շարունակ, վերջին ծայր անուշ երգեցողութեամբ մը։

Դուրսը՝ խրախճանութիւններն ու երգերը կը շարունակուին մինչեւ լոյս։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

(*) Արեւելքի երեքշաբթի օրուան թիւով հրատարակուած, Ս. Խաչի տօնին ընդհանուր նկարագրութեան մէջ։

(**) Նոյնպէս հրատարակուած անցեալ երեքշաբթի թիւով։

ԼԷՍԷԲԻՍԻ ԱՐՁԱՆԸ — Քիչ մնացեր է որ Լէսէրսի հայոց արձանը Բօր-Սայիտ փոխադրուած մէջտեղին ծովուն յատակը երթայ։ Բիլիմեէն Օհանթրթայր շրջեցնաւը դրուած էր որ Կաքոնեի ծոցին մէջ վոթորիկի բռնուեցաւ։ Արձանը, որ պղինձէ է և 17000 քիլոգրամ կը կշռէ, շրջենաւին ծռած մէկ վայրկենին անոր կողին վրայ գլորեցաւ, որ այդ ընկճուած վիճակին մէջ մեծ դժուարութեամբ ու վտանգներով կրցաւ Բիլիմեէ վերադառնալ։ Այնտեղ չտեղին, հաւասարակշռեցին շրջենաւը որ նորէն ճամբայ ելաւ դէպի Բօր-Սայիտ ուր հասած ըլլալու է այս միջոցիս։ Արդ արձանը պիտի կանգնուի, ինչպէս յայտնի է, Սիւէզի ջրանցքին բերանը հոկտ. 17ին, անոր բացման երեսներորդ տարեդարձին առթիւ։

ՍԵՒԱՆԱՅ ԼԻՃԸ(*)

Օգոստոս 18ին՝ մի քանի ընկերներով և ընտանիքով, ուխտի գնացինք Սեւանայ անապատը։ Ճանապարհը, մանաւանդ Սեմսեոնովկա կայարանից սկսած դէպի վանքը, հրաշալի է. ողիզ, հարթ և հետաքրքրական։ Կառապան Իվանը, ձիերին և՛ շտեղով, և՛ թեթև մտրակելով, պանում է դէպի առաջ և յառաջ։ Սրան հետեւում էին և նրա ընկեր-կառապանները։ Մեր սրտերը տրոփում են, թէ ե՛րբ պէտք է տեսնենք գեղաձիծաղ, ալիքը վէտ-վէտ Սեւանը։ Մենք գնում ենք աչքները դէպի այն կողմը յառած, որտեղից պէտք է երեւէր հրաշալի ծովակը։ Ահա՛ նա, հորիզոնի ետեւից, կապուտակ լեղակի պէս, պսպղին է տալիս։—Կարապե՛տ, կանչում եմ ընկերս, նայի՛ր, նայի՛ր, ահա՛ քո սիրած ծովակը։

Մօտեցանք ծովակին, լիքանք ափը։ Ցափշտակուած նայում ենք նրա երեսին. Նա ալիքներ է արձակում, փրփուր հանելով, բայց ջինջ է, մաքուր, պարզ։ Ցատակը հայելու պէս երեւում է.. նա ծածկուած է ո՛չ աւազով և ո՛չ էլ այլ ծովային խոտերով,—այլ բազմազան, բարմատեսակ, բազմագոյն խիճերով։

Ցովսէփը մի երկու անգամ ատրճանակ արձակեց, նշան տալու համար, որ նաւավարները գան՝ մեզ վանքը տանելու։ Եւ ահա՛ նրանք։ Մենք նստեցինք նաւակը մեր իրեղէններով, և վարպետ հայ նաւավարները թիավարելով և ասա առագաստը բաց անելով, քսան բոսէի մէջ, անվտանգ տարան հասցրին մեզ մեր ցանկալի կղզին, որի լանջին և գագաթներին գըմբեթաձեւ կանգնած են սրբավայրերը։

Ներկայացանք հայր վանահօրը, որ սիրալիր ընդունելութիւն ցոյց տուեց մեզ։ Ապա, մի բարի սարկաւագի առաջնորդութեամբ, մենք այցելեցինք նուիրական տեղերը, մտանք և Ս. Աստուածածնի եկեղեցին, ուր միշտ և անխափան օրը չորս անգամ ժամերգութիւն է կատարւում, և՝ Ս. Առաքելոց եկեղեցին, ուր տարւայ մէջ միայն երկու անգամ է ժամերգութիւն — պատարագ լինում։ Սոյն եկեղեցին հարաւային և արեւմտեան կողմերից ունի երկու հրաշալի քանդակագործ միջերեան դռներ, որոնք երեք հարիւր և աւելի տարւայ յիշատակներ են։ Սրանց պատկերազարդ և չքեղ քանդակները, ծաղկանկար յիշատակագրերը և վերին աստիճանի մաքուր ու նուրբ ճաշակով ձեռագործութիւնը հնարաւորութիւն չկայ նկարագրելու։ Սրանց պէտք է միայն սեպհական աչքով տեսնել։ Մտանք և Ս. Կարապետի եկեղեցին, ուր ժամերգութիւն չի լինում, երեւի, պատերի ճեղքուածների և, առհասարակ, վտանգ սպառնալու պատճառով։

Այստեղ մեզ պատահեց տեսնելու Թիֆլիսեցի Մելքոն ճգնաւորի գերեզմանը որը մի բազմարուեստ մարդ է եղել, հմուտ հիսնութեան, որմնադրութեան, մոմակազմութեան եւ պարտիզպանութեան։ Նա ինքը, — պատմում են, — միայն չինել է մի քանի խուցեր, միաբանների համար, իր ձեռքով և շալակով տանելով չինութեանց և՛ քարը, և՛ ցեխը, և՛ ամէն պարագաները։ Նա, Մելքոն ճգնաւորը, լինում է, միևնոյն ժամանակ, — ինչպէս պատմում են — հա՛մ միշտ աղօթող, հա՛մ քաղցրաձայն դպիր, հա՛մ անթերի սաղմոսերգու։ Նա վախճանուել է, ինչպէս տապանաքարից երեւում է, 1862 թ., ապրելով 78 տարի։

Դիպուածով և թոյլտուութեամբ մտայ և վանքի մառանը։ Առատ էր պաշարով։ Պատերի շուրջը, բաւական թուով, շարէշար դարասներ կային։

—Հայր սարկաւագ. սրանք ինչե՞ր են. կարմիր գինի է հա՝։

—Ո՛չ, սերով պատասխանեց սարկաւագը, սրանք ձէթի կարասներ են եւ դատարկ,

—Ի՞նչ շատ են, տատցի. և յետոյ իմացայ, որ միաբանները տարուայ մէջ երեք մեծ պաս ունին։

Այստեղ կառուցուած է Շուշու քաղաքցի Պ. Աւետիս Դուկասեանի արդիւնքով մի ընդարձակ չինութիւն, լուսաւոր սենեակներով, ուր ի միջի այլոց, գտնուում են վանքի գրասենեակը, գրադարանը, ընթերցարանը և ընդունարանը։

Բացի այդ, հայրապետական կարգադրութեամբ, չինւում են այստեղ, ուխտաւորների համար, յարմարաւոր սենեակներ և միաբանութեան համար սեղանատուն և խոհանոց։

(*) Նոր-Դարէն քաղուած։

«ՁԼԱՅՈՂ ՄԱՆՈՒԿԸ»

«Ձլացող մանուկին ծիծ չեն տար» կ'ըսէ ժողովրդական առածը. թերեւս այդ է պատճառը որ Քղեցիներուն կը ղլացուի իրենց առաջնորդական տեղապահին անմիջական առաքումը. կա՛մ այն է որ Քղեցիները լալ չեն գիտեր, և կա՛մ Վանեցի աղգայինները այնքան շատ լացին առաջնորդ ունենալու համար որ իրենց իրաւունքը լիակատար ստանալէ յետոյ Քղեցիներու իրաւունքն ալ խլեցին անոնց ձեռքէն... դէմ տուժամարտ։

Մէկ «Մուրսեկիտ» և «Մսանկիցի» լալու ձայնն ալ Արեւելքի մէջտեղ մնաց անլսելի՝ Ալանեան Սրբազանի թափանցիկ հանդէպ։ Տարակոյս չկայ թէ երբ խնդիրը Վանայ ժողովրդեան հոգեւոր պէտքերուն կը վերաբերի, նախապատուութիւնը Ներսէս եպիսկոպոսի պահպանմանց գոհացում տալուն պիտի ընծայուի. իսկ եթէ նկատի ունենանք Քղիի կրթական և վիճակային գործերուն անտարանելի վիճակը և ուզենք գրաման մը ընել, աւագ կարեւորութիւնը պէտք է տրուի որ եւ է Քղեցիի կողմէ նկարագրուած կացութեան. զի անոնք են որ գիտեն թէ իրենց թեմը առանց փութաջան և կրօնվեռ առաջնորդի մը ի՞նչ յետադէմ վիճակ մը կ'ունենայ։

Բանիցս գրուած է արդէն թէ Քղիի չորս վանքերը իրենց անկերպարան կացութեամբ ոչ միայն գաւառի ժողովրդեան մէկ փարայի օգտակարութիւն չեն ընծայած, այլ հասարակութեան վրայ աւելորդ բեռ մը եղած են միշտ. մինչդեռ լաւ մատակարարութեամբ մը կրնային շատ օգտակար հիմնարկութիւններ դառնալ Քղեցիներուն համար և այժմ թերեւս նուազ որբեր ունենայինք փողոցները չլլոզ անխնամ. գիւղեր կան որ ամբողջ տարիներ դպրոցի երես տեսած չեն։

Թէև մեր Քղեցիներէն ոմանք այս կացութիւնը կը վերագրեն տեղացի հարուստներու անտարբերութեան գէպի կրթական գործը և անոնց ազդեցութեան տակ ենթարկուելով՝ գայթող առաջնորդները չարաչար կը գործածեն իրենց առաջնորդի բարի տրամադրութիւնները. բայց, որքան ալ իրաւացի ըլլայ այս պատմաբանութիւնը, ատով չէ կարող արդարանալ առաջնորդ մը որ աւելի պատասխանատու հանդամանք ունի քան որ և է տեղացի հարուստ. ինքնուրոյն կամքի տէր և իր պաշտօնին կատարեալ գիտակցութիւնը ունեցող հովիւ մը ինքը պէտք է իր ազդեցութեան ենթարկի տեղացի հարուստները և իրարին դործածէ անոնց կարողութիւնները՝ փոխանակ անոնց ձեռքը խաղալիք դառնալու. և կը հաւատանք թէ այսօր վաշառութեամբ իրարու հետ մրցող հարուստները օր մըն ալ կրնան մրցիլ բարեգործութեան մէջ. կարող եկեղեցական մը պէտք է՝ որ այդ հինցած «մտան» (վաշխառութիւնը) փոխէ, և բարեգործութեան նոր «մտան» հրապարակ նետէ։

Այս առթիւ մեր աղերսանաց ձայնն ալ միացնելով՝ կը խնդրենք Ազգ. Պատրիարքարանէն որ նկատի առնելով Քղիի վանքերու և կրթական գործոց անկերպարան վիճակը, փութայ օր առաջ հրահանգ տալ Վահրիճ վարդապետին իր պաշտօնատեղին ուղեւորելու և կամուրիշ կարող մէկը զրկել։ զի գիտենք թէ հունձքերը վերջանալէն յետոյ բազմաթիւ գիւղացի պատանիներ իրենց թաղերուն պտտելով պիտի անցուցնեն փողոցները պտտելով առ ի չգոյէ և դղրոցի որբերը պիտի մնան անխնամ։

ԼՕՍՆԱԿԻՑԻՆ

ԿՆՈՋԱԿԱՆ ԱՆՁՆՈՒԻՐՈՒԹԻՒՆ. — Գիտէք թէ Ֆրանսա բժշկական պատուիրակութիւն մը դրկած է Բարթուկալ, ժանտախտին վիճակը ուսումնասիրելու համար և թէ այդ պատուիրակութեան գլուխը կը գտնուի Տոքթ. Բալմէթ, Լիլի Բաղէօճեան հաստատութեան տնօրէնը։ Օրորթոյի լրագիրները կը պատմեն թէ այդ բժշկին կինը, որ իր ամուսնին կ'ընկերանայ, սեպտ. 21ին Պոնֆիէնի հիւանդանոցը դացեր է ուր կը գտնուին ժանտախտաւորները։ Տիկին Բալմէթ, ապանեխման յատուկ կանոնական պլուզը հագնելէ ետքը, Տոքթ Նոկէյրաի հետ այցելեր է բոլոր սրահները, մտնելով հիւանդներուն, խօսակցելով զանոնք գործանող անձնուէր հիւանդապահուհիներուն հետ, և դրամական համեստ նուէրներ տուեր է իւրաքանչիւրին, Ֆրանսական եռագոյն ժապաւէններով կապուած պահարաններու մէջ։ Բալարի Ֆրանսուհին իրեն ընկերացող բժիշկին պատմել տուեր է ամէն մէկ հիւանդին պատմութիւնը և խնդրեր է որ իր մխիթարական խօսքերը թարգ-

մանէ անոնց։ Տիկին Քարվէթ միակ կինն է որ Օրօրթօյի մէջ ժանտախտ ծագելէն ի վեր Գոնփէնի հիւանդանոցը մրցանելու արիութիւնը ունեցած ըլլայ. իր այցելութիւնը չատ յուզիչ տպաւորութիւն մը թողուցեր է խեղճ ժանտախտաւորներուն վրայ։ Իրմէ առաջ, քաղքին երիցը միայն գացած էր դրամական նպաստ բաշխելու աղքատ հիւանդներուն։

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ.— Լոնտոնէն կը հեռագրեն ուրբաթ օրուան թուականով.

Բիլ Մէկ Կազէք կ'իմանայ թէ Անգլիոյ գաղթականի նախարար Պ. Չէմպրլէն նախարարաց Խորհուրդին հաւանութեանը ներկայացուցեր է հեռագիր մը որ Թրանսվալի կառավարութեան պիտի զրկուի, ի մէջ այլոց պահանջելով որ հինգ տարուան բնակութենէ ետքը քուէարկութեան իրաւունք տրուի օտարականներուն, դատաւորները անկախ ըլլան, տինամիթի մենաւաճառը ջնջուի, եռահանէապուրակի ամրոցները վար առնուին և վարժարաններու մէջ անգլիական լեզուն աւանդուի։ Նախարարաց Խորհուրդը հաւաներ է այդ հեռագրին, որոշելով նաեւ որ զօրաքանակ մը անմիջապէս հարաւային Ափրիկէ ուղուարկի։ Ռիմէր ալ կ'իմանայ թէ այդ հեռագիրը մօտերս Թրանսվալ պիտի զրկուի։ Անգլիոյ Խորհրդարանը պիտի գումարուի կայսրութեան վրայ խորհելու համար։

—Թրանսվալի Խորհրդարանին երկու ժողովները հինգշաբթի դուռնփակ նիստ մը գումարեցին խորհրդակցելու համար այն ծանուցագրին վրայ որ անգլիական կառավարութեան պիտի զրկուի, իբրեւ պատասխան Պ. Չէմպրլէնի վերջին հեռագրին։ Բրիւկէր նախագահը և նախարարները ներկայ էին։ Այդ պատասխանը կըսի թէ Թրանսվալ միսիոն 1884ի Լոնտոնի պայմանագրութեան տրամադրութիւններուն կը հաւանի և անկէ աւելի բան մը չի պահանջեր։ Այդ պատասխանին մէջ բնաւ ակնարկութիւն չէ եղած դերիշանութեան խնդրին։

—Երկու կողմէն ալ զինուորական մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին՝ պատերազմի սկզբնաւորութեան համար։ Բրէթորիայի մէջ պատերազմական վիճակի հրատարակութիւնը մօտալուտ կը նկատուի։ Զինուորական չրջանակներուն մէջ մեծ ոգեւորութիւն կը տիրէ։

—Բրիւկէր նախագահը յայտարարեր թէ Անգլիոյ հետ խաղաղական կարգադրութիւն մը անկարելի է։

—Անգլիոյ թագուհին չուզեր որ պատերազմ ըլլայ։

—Բաթեյտսոյ Գլուխէն կը հեռագրեն թէ Օռանժի ազատ պետութեան սահմանագրութիւնը վրայ բրիտանական գաղութներու ներկայութիւնը մեծ յուզում առաջ բերած է։ Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ Բաթեյտսոյ Գլուխին կառավարութիւնը, Սըր Ալֆրէտ Միլնէրէն և բրիտանական կառավարութենէն անկախաբար գործելով, պիտի հաճի Օռանժի խնդիրքին թէ Թրանսվալի արհամարհանքը զօրքերու առաքումը արգիլուի, Օռանժի զինուորական հրամանատար մը, նամակ մը ղրկելով Բաթեյտսոյ Գլուխի կամաւոր զինուորներէն մէկուն, յայտարարեր է թէ Օռանժի անկախ պետութիւնը կը յուսայ որ Բաթեյտսոյ Գլուխին կառավարութիւնը արգիլէ զինուորներու առաքումը դէպի հիւսիս։ Եթէ այդ առաջարկութիւնը ընդունուի, Օռանժի պետութիւնը չէզոք պիտի մնայ։

—Բրէմորիայի Հանքերու Սենեակին բոլոր խումբերէն պատգամաւորութիւն մը անցեալ երեւշաբթի տեսակցութիւն մը ունեցեր է կառավարութեան հետ։ Կը յուսացուի թէ քիչ օրէն համաձայնութիւն մը գոյանայ, որպէս զի պատերազմի ատեն հանքերու մէջ աշխատութիւնները չարունակուին։

ԲՐԷՄՈՐԻԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ չատ մը Ոգէտիս զրեր են ծուպէռ զօրավարին, որպէսզի անմիջապէս գործի սկսի։ Այդ գաղափարը ունին նաև Բաթեյտսոյ Գլուխին Հրանատարները որոնք որոշած են Թրանսվալի կողմը բռնել և սա համոզումը ունին թէ ո՛րչափ պատերազմը փութացուի, Թրանսվալ այնչափ հաւանականութիւն պիտի ունենայ յաջողելու։ Եռհանէապուրակի բնակող օտար հպատակները, անոնք որ հեռացած չեն, խոնդաւոր ընդունելութիւն մը ըրեր են Պ. Չէմպրլէնի ծանուցագրին։

—Անգլիոյ բանակին հրամանատար Սըր Ռիչարտ Գրէյնէր նոյեմբեր 7ին Անգլիայէն ճամբայ պիտի ելլէ հարաւային Ափրիկէ երթալու համար։ Հնդկաստանէն և ուրիշ տեղերէ զինուորներու առաքումը կը չարունակուի։

ԱՆԳԼԻՈՅ ներքին գործոց նախարարը անցեալ չորեքշաբթի Պլէքբուլի մէջ բանախօսութիւն մը ընելով ըսեր է. «Ներկայ պարագաներուն մէջ կառավարութեան պարտքն է զինուորներու ամենէն վերջին սահմանները հրթիռ։ Եթէ Թրանսվալի հետ պատերազմ ծագի, դերիշանութեան խնդրին համար պիտի չըլլայ, զան զի այդ մասին բնաւ խնդիր չէ եղած։ 1881 ի և 1884 ի պայմանագրութեանց պարունակութիւններէն աւելի բան մը չեն պահանջեր։ Ատոնք եթէ գործադրուին, պատերազմի հաւանականութիւնը չատ քիչ է։»

—Սըր Ուիլեամ Հարքորթ նամակ մը հրատարակելով Թայմսի մէջ, կ'ըսէ թէ պիտի չ մտածեմ որ դերիշանութեան խնդրին վէճը Թրանսվալ առաջ բերած ըլլայ։ Պ. Չէմպրլէն յարուցած է այդ խնդիրը իր 1897 հոկտեմբեր 16 ի հեռագրին մէջ։ «Մեր ընելիքը, կը յարէ Սըր Ուլիեամ Հարքորթ, պիտի ըլլայ վերթով կարգադրել քուէարկութեան իրաւունքի խնդիրը, առանց ուրիշ խնդրով զբաղելու։»

Թայմզ կը քննադատէ այդ նամակը և կ'ըսէ թէ քուէարկութեան իրաւունքէն պատուրիշ խնդիրներ ալ կան կարգադրուելիք։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԴԱՀԼԻՃԸ.— Աւստրիոյ կայսրը ուրբաթ օրը իր ներկայութեանը ընդունեց Սթիրիոյ կուսակալ Բարի Ալտրիխիէն կոմսը, որ առտուն վիէննա հասած էր, և Տոքդ. Բէրպէրը, առեւտրական նախկին նախարար Կաուչի դահլիճին մէջ։ Ն. Վեհափառութիւնը ունկնդրութիւն շնորհեց նաև դերման-ազատական կուսակցութեան պետերուն՝ Տոքդ. Ֆոնքէի ու Բէրիէլէի, գերման-ժողովրդականներու պետ Տոքդ. Հոֆմէյնպրէկերի և հակաքրիստոնէականներու պետ Տոքդ. Լուկէրի։ Սակայն ամէնքն ալ գերման ընդդիմադիրներու կուսակցութեան կը վերաբերին. լրագրները միաձայնութեամբ կը ծանուցանեն թէ կառավարական պաշտօնեաներէ գահլիճ մը պիտի կազմուի, հաւանօրէն Բիպէլ-Ալտրիխիէն կոմսին նախագահութեամբ։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ Խորհրդարանին արձակուրդը աւարտած ըլլալով, հինգշաբթի օրը նիստերը վերսկսան։

ԲՈՒԴԱՊԷՍՏ կը հեռագրեն թէ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլեաքի զիւղաքնացութենէն վերադառնալուն պէս, դեսպանական փոփոխութիւն մը պիտի կատարուի։

ՖՐԱՆՍՈՅԻ զանազան նահանգներէն ուղղութիւններ կը զրկուին նախարարապետ Պ. Վալտէք-Ռուսոյի, չնորհակալութիւն յայտնելով նախարարութեան այն քանքերուն համար զոր կ'ընէ Հանրապետութիւնը պաշտպանելու նպատակով։

—Դատական նախարարին հրամանաւ տեղեկագիր մը կը պատրաստուի այն անձերուն համար որոնք հեռուէն կամ մօտէն Տրէյֆիւսի հետ վերաբերութիւն ունեցող գործերու համար դատապարտուած են։ Կ'ըսուի թէ ընդհանուր ներում պիտի չնորհուի։

—Առաջարկուած է Բարիզի փողոցներէն մէկուն անունը Շէօռլ-Բէյմներ դնել։

ԻՏԱԼԻՈՅ Խորհրդարանին նստաշրջանը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, նոյեմբեր 14ին կամ 15ին պիտի բացուի, ի ներկայութեան Ումպէրթօ Թագաւորին։ Նոր ատենապետին ընտրութիւնը առաջին առիթը պիտի ընծայէ քաղաքական քուէի մը։ Պ. Մանարտէլլի ատենապետութեան համար ընդդիմադիրներու ընտրելին պիտի ըլլայ։ Կառավարութիւնը և անոր կուսակիցները տակաւին իրենց ընտրելին որոշած չեն։ Խորհրդարանին լուծման և նոր ընտրութեան մասին տակաւին բան մը որոշուած չէ։ Այդ պարագան այն ատեն նկատողութեան պիտի առնուի, երբ ընդդիմադիրները դարձեալ չարունակեն լափանել Խորհրդարանին կանոնաւոր աշխատութիւնները։

ՍԹՈՔՀՈԼՄԷՆ կը հեռագրեն Բոլիքիck Գարkսբոնսkնցի թէ պատերազմական նախարար Պառոն Բարրէի պաշտօնէն հրաժարելու որոշման լուրը ստացուած է։ Կ'ըսուի թէ Պառոնը նոյն իսկ Խորհրդարանին նստաշրջանին բացումէն առաջ պիտի հրաժարի։ Անոր յաջորդը նոր ծրագիրներ պիտի ներկայացնէ՝ զինուորական ծառայութիւնը ամէնուն համար պարտաւորիչ ընելու և Պոէռների մէջ (Նոր-լանտ) բերդ մը չինելու համար։ Սթոքհոլմի լրագրի ակնարկներուն մէջ կը յուսան թէ այդ երկու ծրագիրները բաւական մեծամասնութիւն մը պիտի գտնեն Խորհրդարանին մէջ, քանի որ երկրին ելմբասական կացութիւնը խիստ գոհացուցիչ վիճակ մը ունի։ Ելմտացոյցին մէջ 27 միլիոն քսանոնի վարկ մը նշանակուած է երեք նոր յածուորակներ չինելու համար։

ԴԵՐՄԱՆԻԱ.—Ելմտական նախարար Պ. Միքէլ, ինչպէս կը յիշուի, Իլպայէն Ռէնչինուելիք ջրանցքին ծրագրին վիճաբանութեանց միջոցին շատ թոյլ կերպով պաշտպանեց զայն և յաջողցնելու համար բան մը չըրաւ. մինչդեռ ձեռքի տակէ մաքառեցաւ այդ ծրագրին դէմ և քաջալերեց պահպանողականները, որպէս զի յաջտուեն իրենց ընդդիմութեանը մէջ։ Պ. Միքէլի գործածած միջոցներէն ամէնէն իրեն կուսակից թերթերուն մէջ յօդուածներ հրատարակել տալ։ Ելմտական նախարարը բնաւ չէ ուզած խոստովանիլ իր այդ ընթացքը. նաև խստիւ բողոքած էր այն լուրին վրայ թէ Բոպի մէջ հրատարակուած յօդուածները գրած ըլլայ իր թաբինմներէն Պ. Ֆոն Զէտլից։ Արդ, Ֆարkսրց լրագրին ձեռք անցուցած է այդ անձին գրած յօդուածներուն ցուցակը ինչպէս նաև անոնց համար վճարուած գումարները։ Պ. Ֆոն Զէտլից իր գրած յօդուածներուն համար 1897ին ստացած է 10,500 մարք և 1898ին 8,650։ Այս յայտնութիւնը չատ դժուարացուցած է ելմտական նախարար Պ. Միքէլի կացութիւնը, տակաւ ըսուելու ալ կան թէ իր սովորական դիւրութենքութեամբ այս անգամ ալ գործին մէջէն դիւրաւ պիտի ելլէ։

—Գերմանիոյ կաթոլիկ կուսակցութեան պետ Պ. Լիպէր անցեալ չարթուն կարեւոր ճառ մը խօսելով քննադատեց ելմտական նախարար Պ. Միքէլը։ Պ. Լիպէր ըսաւ թէ եթէ կեցած է Մարբուրգոյն Արեւելք կատարելիք ուղեւորութենէն, որպէս զի կարենայ պաշտպանել իր կուսակցութեան քաղաքականութիւնը։ Պէրլինի կաթոլիկ թերթերը բուռն պայքար մը կը մղեն Պ. Միքէլի դէմ,

ԱՌՄԱԼԻՆԵՐՈՒ ԵՐԿԻՐԸ. — Անգլիական յածուորակ մը անցեալ շաբթու Սոմալիներու երկիրը ուղեւորեցաւ, ուր, ինչպէս ծանուցինք, տեղացիները ապըստամբած են Անգլիացիներու դէմ։

ՓԻԼԻՊՊԻՆԵՆԵՐԸ. — Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն Նիւ Եորք Հերալտի.

«Փիլիպպինեանց մէջ օտարականներու հանդէպ ընդունուած քաղաքականութիւնը անձկութիւն կը պատճառէ դիւանագիտական չրջանակներուն մէջ։ Մ. Նահանգաց կառավարութեան կողմէ Մանիլայի մէջ գործադրուած խստութիւնները՝ գաղթականներուն դէմ, պատճառ եղած են որ քանի մը օտար տէրութիւններ անպաշտօն քննութիւններ կատարել տան։ Փիլիպպինեանց մաքսային սակացոյցն ալ խնդրի նիւթ եղած է դիւանագիտական չրջանակներու մէջ։

—Մանիլայէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ապստամբները Օրանի գետակին վրայ գրաւեր են Ուրպանեքա թնդանօթակիրը։ Ցայսմի չէ թէ նաւագները սպաննուած թէ գերի ինկած են։

—Երկու Անգլիացի Մանիլա տարեր են Փիլիպպինեանց զօրավարներէն Բանթէլոն Կարսիոյի մէկ զեկոյցը թէ տեղական ընդհանուր ժողովին որոշմամբ մօտերս Թարլաքի մէջ պիտի արձակուին ամերիկացի տասնիշորս գերիներ։ Անգլիացիները ծանուցեր են թէ ամերիկացի գերեալ գերիներ պաշտօներ ստանձած են ապստամբներու բանակին մէջ։

ՍՈՒԱՆ։— Տակաւին վերջնական որոշում տրուած չէ Սուտանի ցեղապետին դէմ նոր ճակատամարտ մը մղելու համար։ Լորտ Քրոմըրի Գահիրէ դառնալէն ետքը որոշում մը պիտի տրուի։ Օգերու գէշութեան պատճառաւ յառաջխաղացում մը մը դժուար պիտի ըլլայ։ Անձրեւներու հետեւանքով երկաթուղին վերջին յիսուն մղոնի չինո թիւները կը յայտնին։ Հաղը գրեթէ ողողուած է։ Երկաթուղիի գիծը, ամրոցներուն աւարտելէն ետքը պիտի բացուի առեւտուրին, Լորտ Քիչէնէրի քննական պտոյտն ալ, զոր այս միջոցիս կը կատարէ Սպիտակ Նեղոսի եզերքը, մեծ ազդեցութիւն մը պիտի չունենայ տրուելիք որոշումին վրայ։ Լորտ Քիչէնէր երբ վերադառնայ, պիտի խորհրդակցի Լորտ Քրոմըրի հետ որ մինչեւ հիմա Գահիրէ դարձած ըլլալու է։

ԲԵՆԶԻՎԻՇ ՀՐԱՑԱՆԻ ԲՈՆՈՒՍ.— Այն պահուն երբ կարդացուեցաւ Պէլգրատի զինուորական ատեանին վճիռը, Բենզիվիշ դուռնատ էր և այնչափ կը դողար որ չէր կրնար ոտքի վրայ կենալ։ Ամոռ մը ուզեց, բայց ատոնը մերժեց։ Վճիռը կարդացուելէն ետքը դատապարտեալը մեծ գրգռութիւն մը ունեցաւ։ Միւս ամբաստանեալներէն փաստաբան Բաբիչեվիչ և Տիմիչ սկսան հեծկլտալ ու բողոքել, ըսելով որ անմեղ են։ Բաբիչեվիչ հեծկլտանքով «Եկեցէ՛ Ալեքսանդր թագաւորը» գոչեց։ Միլան Ճիուրիչ վարդապետը սգաւորիկ մնաց։ Միայն Թաւչանովիչ, փաստաբան Զիվքովիչ և գընդապետ Նիքոլիչ անայլայլ մնացին։ Նաև չատ դիմուեցաւ Անենչինա Եոլանովիչ անուն կնոջ պաղարիւնութիւնը։

Բենզիվիշ հրացանի բռնուեցաւ Քարասուրնայի մէջ, որ Պէլկրատի մօտ անմշակ դաշտ մըն է։ Արդէն պոռ մը փորուած էր հոն, ուր դրին այն գերանը որուն պիտի կապուէր դատապարտեալը։ Ոստիկան-զինուորները չորեքշաբթի մը կազմած էին դաշտին չուրջը, որպէս զի ժողովուրդը ներս չմտնէ։ Սերբ և օտարական քանի մը օրագրողներ մօտը կեցած էին։ Առտուան ժամը 8ը անցած (Ը.Ե.) երկու կառքեր նոյն դաշտը հասան։ Մէկուն մէջ կը գտնուէին դատաւոր մը և երկու ոստիկան։ Իսկ երկրորդին մէջ Բենզիվիշ, ձեռքերը ու ոտքերը չղթայակապ։ Կառքը պաշարած էին հեծեալ ոստիկան զինուորներ։ Բենզիվիշ երբ կառքէն վար իջաւ ուժգոյն էր և այնչափ կը դողար որ ոստիկան-զինուոր մը զայն բռնեց, որպէս զի վար չիյնայ։ Փոխն մօտ լսեց վճիռին ընթերցումը։ Դատապարտեալը արիւն քրտնեք մնած, սկսաւ նայիլ դէպի Պէլկրատ տանող խճուղին։ Այնպէս երեւոյթ մը ունէր թէ կեանքի շնորհման մը կը սպասէր. բայց չեկաւ։ Բենզիվիշ դժուարաւ իջաւ այն փոսին մէջ որ իր գերեզմանն պիտի ըլլար։ Ոսկիկան-զինուորները զայն կապեցին գերանին և գլխարկը մինչեւ աչքերը իջեցուցին իբրեւ կապ մը։ Բենզիվիշ ժամանակ ունեցաւ ներկաներուն նայելու և յուսակտուտ ձայնով մը ըսաւ ոստիկան-զինուորներուն. «Աստուծոյ սիրուն համար, կեցէ՛ք։» Նոյն միջոցին, սակայն, սպասին ձայնը լսուեցաւ «Կրա՛ն։» Բենզիվիշ արիւնաթաթաւ գետնին ինկաւ. բժիշկը քննեց և տեսաւ թէ տակաւին ողջ է։ Երկրորդ անգամ անդամ «Կրա՛ն» գոչեց ապան։ Բենզիվիշ երկրորդ անդամուն մեռած էր։ Անմիջապէս թաղեցին դայն այդ փոսին մէջ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ պատերազմական նախարարը անցեալ երեքշաբթի Մանիլայէն Օթիս զօրավարէն սա հեռագիրը ստացաւ. «Մնիաբը գնդապետը սեպտեմբեր 22ին և 23ին Սեպտէն հինգ մղոն դէպի արեւմուտք յարձակեցաւ ապստամբներուն մէկ ամուր դիրքին վրայ։ Գնդապետը իրեն հետ ունէր 770 հոգի։ Թշնամին վանեց իր դիրքերէն և եօթը ամրոցներ ձեռք անցուց։ Զինուոր մը մեռաւ և չորս հոգի ալ վիրաւորուեցան։ Թշնամիները քառասուն հոգի կորուստ ունեցան։ Ապստամբներու ապատանեցան նոր ամրոցներու մէջ։ դէպ ի հարաւ-արեւմուտք։ Շնայտէր գնդապետը Մէպու վերադարձաւ։

ԲՐԻՍԲԻ ԵՒ ԲԱՎԱՂՈՂԴԻ. — Սիկիլիոյ մէջ Պ. Բրիսբիի բարեկամները, հոկտեմբեր 4ին, պիտի տանեն անոր ծննդեան 80րդ տարեդարձը։ Անոնց հակառակ կուսակցութիւնն ալ, այսինքն Պ. Բրիսբիի հակառակորդները, նոյն օրը ցոյցով մը յարգանք մը պիտի ընեն Բաւաղողդիի յիշատակին որ իր կենդանութեանը ամէնէն անողոք թշնամին ու ամբաստանողն էր Բրիսբիի։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ. — Հռոմէն կը հեռագրեն թէ Իտալիոյ և Ֆրանսայի կառավարութիւնները համաձայնութիւն մը գոյացուցեր են Հռոմի և Բարիզի իրենց դեսպանատուններուն զինուորական կցորդները անուանելու համար։ Բանիցարդի զինուորական պաշտօնեան իսկ հոն է։

ՍԱՄՈԱ. — Լոնտոն հասած պաշտօնական լուրեր կը ծանուցանեն թէ նոր չփոփոխութիւններ ծագեր են այդ արշիպելագոսին մէջ, ուր հանդարտութիւնը վերահաստատուած կը կարծուէր, Անգլիոյ, Ամերիկայի և Գերմանիոյ դատախազներուն կողմէ գործադրուած վարչական բարենորոգումներէն ի վեր։ Մալիէթոայի և Մաթաֆայի դիւրը, որ կարգադրուած կը կարծուէր, նորէն ոտքի է։ Կերեւայ թէ այդ երեք տէրութիւնները պիտի պարտաւորուին նոր միջոցներու դիմելու։

ՋՕՐԱՎԱՐ ՌՈՅԼ ԿԱՄՈՒՍԱՆԱՑ.— Կ'ըսուի թէ զօրավար Ռոյլ պիտի ամուսնանայ Մէտիսէ զօրավարին աղջկանը հետ։

ՊՈՒԱՏԼԷՅԻ ՈՒ ՆԷՍՔՈՒԻ ԶՕՐԱՎԱՐՆԵՐԸ.—Մաթեն կ'իմանայ թէ պատերազմական նախարար Կալիֆէ զօրավարը բնաւ միտքէն չէ անցուցած Պուատէֆը ու Նէսքուիի զօրավարները ուրիշ պաշտօնի կոչել։

ԴԱԼՎԻՆԻՆ զօրավարին համար կ'ըսուի թէ Մատակասքար պիտի չդառնայ։ Բէնինքէն զօրավարը նոյն կղզին գոհացուցիչ կերպով կը պաշտօնավարէ եղեր։ Կարելի է որ Կալիֆէի զօրավարը Հնդկաչին երթայ իբրեւ զինուորական հրամանատար և քիչ ետքը կուսակալ Պ. Ռուսէի ալ յաջորդէ, որովհետեւ այս վերջինը արդէն երեք տարի Մադագասկարի Արեւելք կը գտնուի և առողջութիւնը բաւական վնասուած է։

ՄՈՍԿՈՎԱՑԻ մէջ երեքշաբթի օրը դէզի մեծերանոց մը պայթելով քսանչհինգ հոգի ծանրապէս վիրաւորուեր են։

ԲԱՐԻԶԻ ԱՌՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԻՆ ՄԷՋ ՀՐԴԵՀ.— Անցեալ երեւշաբթի իրիկուն Բարիզի արուեստահանդէսին մէջ Շանդլիէզի կողմը հրդեհ ծագելով մեծ պալատին լաստակերտներուն մէկ մասը այրեր է։ Այդ լաստակերտները կառուցուած էին նոյն պալատին դմբեթը չինելու համար։ Հրդեհին պատճառը յայտնի չէ. ջրհանները մէկ ժամ աշխատեր են։ Վնասը չատ մեծ է։ Կը վախցուի թէ հրդեհը պատճառ պիտի ըլլայ Արուեստահանդէսին այդ կարեւոր մասին կառուցմանը յապաղելուն։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Կալկթայէն կը զրուին թէ անցեալ օր պատահած երկրաշարժէն Տարճիլինկի մէջ հարիւր հոգի մեռեր են, Ֆալի չուվային մէջ 200 և ուրիշ տեղեր 40։

—Ամսոյս 3ին (Ն. Տ.) Ալաքաքի եզերքը երկրաշարժի յիսուներեք ցնցումներ զգացուեր են հինգ ժամու միջոցին։ Բնակիչները ահուդողի մատնուած վիճեր են։ Բիչ ետքը բլուրի մը վրայէն 30 ոտք բարձրութեամբ ալիք մը յառաջացեր է Նաղութիայի նաւահանգիստին վրայ և եզերքին մօտենալու միջոցին նաւահանգիստին ջուրերը բացուելով, ալիքը մասամբ թաղուեր է։ Ժողովուրդը տակաւին բացօթեայ կը մնայ։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՏՈՒՐՊԱՆ (Նաթալ), 30 Սեպտ.—Կը հաւատան թէ Թրանսվալն եկող կառաքիմը մը կեցուցուեր է։ Հասկնալու համար թէ ինչը գտնուող օտար հպատակ (Ուիթլենտըր) երեւելիները որոնք են։ Հրեամանիներ պիտի ղրկուին Նիւքասլ, որ Թրանսվալի և Օրանժի անկախ պետութեան սահմանագիծին մօտաւորագոյն քաղաքն է։ 1000 Պոէրներ պատրաստ են նաթալ ալ աւելու։ Բազմաթիւ Պոէրներ հաւաքուած են սահմանագիծին մօտ։

ԲՐԷԹՈՐԻԱ.—Պատերազմի մեծամեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին։ Խորհրդարանը որոշեց որ այն օտար հպատակները որոնք ուզեն Պոէրներուն միանալ՝ քուէարկութեան կատարեալ իրաւունք ստանան անմիջապէս։ Երկուշաբթի (այսօր) պատերազմական վիճակ պիտի հրատարակուի։ Օտար երկիրներու հետ քաղաքական հաղորդակցութիւնները դադրեցան։ Խորհրդարանին երկու ժողովները միջօրէին եռքը համագումար նիստ մը ըրին։

ԼՈՆՏՈՆ, 30 Սեպտ.—Նախարարաց Խորհուրդը որոշեր է որ Պ. Չէմպրլէն վերջնագրի ծրագիր մը պատրաստէ որ պիտի քննուի երեքշաբթի (վաղուան) նիստին մէջ։

—Ընդհանուր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ պաշարման վիճակ հաստատուեր է Բիլէթորիայի մէջ և թէ ընդհանուր կարծիքով պատերազմը անխուսափելի կը նկատուի։

—Բէրլիսուէնէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ բանակիչները ստոյգ կը նկատեն պատերազմը, անդլ. կառավարութեան առաջարկած պայմանները անընդունելի ըլլալուն պատճառաւ։ Բազմաթիւ անգլիացի ընտանիքներ կը մեկնին Թրանսվալէն։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՌԷՆԻԶ, 30 Սեպտ.—Գերագոյն Ատեանին կողմէ կազմուած քննիչ յանձնաժողովին պատուիրակութիւնը աւարտած ըլլալով՝ պետութեան դէմ դաւադրութեան գործին պարութիւնը, այս առաւօտ սկսաւ ամբաստանեալներուն հարցաքննութիւնը։ Պ. Տէռուլէտ, որուն ուժ կուտար իր պաշտպան փաստաբանը Պ. Ֆալիէռօ, մերժեց պատասխանել իրեն ուղղուած հարցումներուն, յայտարարելով թէ չի ճանչնար Գերագոյն Ատեանին իրաւասութիւնը և թէ հրապարակային դատավարութեան տակն միայն բացատրութիւն պիտի տայ։ Պ. Տէռուլէտ նորէն բանտ առաքուեցաւ։ Ազգային կուսակցութեան պատկանող Բարոն լրագիրը կը հաւատայ թէ կառավարութիւնը որոշեր է ի նիստ հրաւիրել Խորհրդարանը հոկտ. 7ին (յառաջիկայ շաբաթ օր)։ Երկուսն նախարարաց Խորհուրդի նիստին մէջ՝ նախարարապետ և ներքին գործոց նախարար Պ. Վալտէք Ռուսօ հաղորդեց իր պաշտօնակիցներուն թէ հրաման տուած է Քրէօլօք քաղաքապետին՝ ոչնչացնել այն բոլոր ջանքերուն որոնց նպատակն է հաշտարար լուծումը ձեռք բերել գործադրուի խնդրին մէջ։

—Երեսփոխան Պ. Տէռուլէտի օրինական հետեւելիով, ճարտարագէտ Պ. Պարլէտ և ոմի վաճառական Պ. Պարիլիէ եւս մերժեցին պատասխանել Գերագոյն Ատեանի քննիչ յանձնաժողովին նախագահ Պ. Պէրանժէի հարցումներուն, պնդելով թէ իրենք հանրապետական զգացումներ կը տածեն։ Հարցաքննութիւնը պիտի չարունակուի երկուշաբթի։

ՖՐԻԷՕԶՕ. — Դեր-քաղաքապետին և հաշտարար դատաւորին կողմէ եղած իրաւարարութեան փորձերը անպտղեր եղան։ Գործադուլը կը չարունակուի, բայց կատարեալ հանդարտութեան մէջ։

ԲԱՐԻԶ.—Ի՛նչսուի թէ Ալժէրիոյ կուսակալ Պ. տը Լաֆիէրիէռ Պէռնի (Զուլիեբրիոյ) դեսպան պիտի անուանուի և իրեն պիտի յաջորդէ Պ. Բանոն։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՍՈՖԻԱ, 30 սեպտ.—Պուլկարիոյ հեռագրական գործակալութիւնը պաշտօնական ազդարարութիւն մը կը հերքէ այն լուրերը թէ նախարարութիւնը հրաժարած է, թէ Պ. Գրէքովի յանձնուած է նոր սարքութեան՝ վերակազմութիւնը և թէ իշխանական հրամանագիր մը մօտերս պիտի հրատարակուի սոպրանիէն լուծելու համար։ Հեռագրական գործակալութիւնը կը յարէ թէ նախարարութեան անդամներու միջեւ բնաւ անհամաձայնութիւն չիկայ և թէ նախարարներէն ոչ մէկը հրաժարական տուած է։ Այսօր Սոֆիա կը սպասուին նախարարները։ Վաղը պիտի կատարուին 39 երեսփոխաններու լրացուցիչ ընտրութիւնները։

ԱՒՍՏՐԻԱ

Վիէննա, — Նոր նախարարութեան կազմութիւնը, զոր ստանձնած է Ալտրիխիէի Գրաֆ կոմսը, այսօր կամ քանի մը օրէն պիտի կատարուի։ Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը հոկտ. 4ին յեսուգած է որսորդութեան երթալու։

—Բոլիդիck Գարkսբոնսkնցի Գէլկրատէն տրուած կէս-պաշտօնական զեկոյց մը կը հրատարակէ ոչ պատասխանելով լրագիրներու լաւագին թէ զինուորական ատեանին կողմէ դատապարտուածներուն ազատ է ներում շնորհել, կ'ըսէ թէ անոնց դաւադրութիւնը եթէ յաջողէր, իրաց կացութիւնը մեծ փոփոխութիւն մը պիտի կրէր և ընդհանուր անդորրութիւնը պիտի վնասուէր։ Զեկոյցը կը յարէ թէ Սերպիոյ մէջ ընկերական պայմաններուն հասատուն հիման վրայ դրուելէն ետքը միայն՝ ներում կրնայ շնորհուիլ դատապարտեալներուն։

ՕՏԱՐԻՆ ՀՈՒՐՔԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Իւլպի առաջին ատիճան տրուեցաւ Պէլկրատի օսմ. դեսպանատան նախորդ առաջին քարտուղար Մարգարեան էֆ.ի։

—Մինիսթիքի գատատին հաշուակալ անուանուեցաւ երբեմն Թէսալիոյ քննիչի օգնական Ահմէտ Համդի էֆ.։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ. — «Սիամի վեհ. Թագաւորին ուղղեր Բարձր. Շաբրայոն իշխանը որ իր հօրը կողմէ վեհ. Սուլթանին նուիրուած պատուանշանը մատուցանելու պաշտօն ունի, շաբաթ օրը հանդիսական արարողութեամբ և իր հետեւորդներով Եալտրմի կայս. պալատը գնաց և վեհ. Սուլթանին հետ տեսակցելու պատիւը ունենալով, արքայական գիրը ու պատուանշանը մատոյց։ Ցետոյ գնաց Մէրսիմ քէօշկ որ իր բնակութեանը յատկացուած է։»

«Երէկ գիշեր Եալտրմի կայս. պալատան մէջ կայս. հպակերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Բարձր. Շաբրայոն իշխանին՝ որդի Սիամի վեհ. Թագաւորին։ Ներկայ գտնուելու պատիւը ունեցան նաև Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ, Մեծ. Եալտրքոյը, դատական նախարարը, Սպարայեանը, ծովային նախարարը, Պեռսական Խորհրդին նախագահը, արտաքին ու ներքին գործոց նախարարները, Թրանսիթարանի վերատեսուչը, Եգիպտի, կրեթական, առեւտրական ու ելմտական նախարարները, իշխանին հետեւորդներէն Բարիզի ու Բեռլինի սիամական դեսպանները, Ռուսիոյ դեսպանատան առաջին թարգմանի վոխանորդը, իշխանին վեհ հետեւորդները, պալատական պաշտօնատարներ և Օմ. կայս. Պանքային ընդհանուր Տէսրէնը։»

ՍԻԱՄԻ ԻՇԽԱՆԸ. — Սիամի թագաւորին որդին՝ Շաբրայոն իշխանը, ինչպէս ծանուցինք, շաբաթ օրը Բարիզի մայրաքաղաքս ժամանեց Արեւելեան Երկաթգիծով։ Ռուսիոյ դեսպանը Պէլիպէտէրէն Բերա ինած էր իշխանը ընդունելու համար։ Սիրբէնիի կայարանը կը գտնուէին վեհ. Սուլթանին կողմէ կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշա ու արքունական Ապտիրրէզաք պէյ, իսկ Ռուսիոյ դեսպանին կողմէ Թարգման Պ. Մայթով և դեսպանատան պաշտօնատարները։ Երբ կառախումբը ժամանեց, վեհ. Սուլթանին պատուիրակները և Ռուսիոյ դեսպանատան ներկայացուցիչները իշխանին դիմուած վարոյր մանկական բարի գալուստ մաղթեցին։ Ցետոյ իշխանը իր հետեւորդներով՝ որոնց մէջ կը գտնուին Բարիզի ու Բեռլինի դեսպանական սիամական դեսպանները, պալատական կառքերով Բերա գնաց Ռուսիոյ դեսպանատունը։ Հոն ընդունուեցաւ Պ. Զինովիէվի կողմէ։ Բիչ ետքը սեղան մը տրուեցաւ ի պատիւ Շաբրայոն իշխանին։ Ներկայ գտնուեցան նաեւ Ահմէտ Ալի փաշա, Ապտիրրէզաք պէյ, դեսպանական պաշտօնեաները և իշխանին հետեւորդները։

—Շաբրայոն իշխանը, պաշտօնական հանդիսաւորութեամբ և իր հետեւորդներուն հետ, շաբաթ օրը Ժամ 10ին Ահմէտ Ալի փաշայի ու Ապտիրրէզաք պէյի առաջնորդութեամբ կայս. պալատ գնաց պալատական կառքերով։ Հոն զինուորական պատիւներ եղան։ Իշխանը իր հետեւորդներուն հետ պատիւ ունեցաւ

թեանը պատճառաւ հրաժարած ըլլալով, անոր յաջորդեց Լօտէ միլլի Մուսթաֆա էֆ.։

ՍԱԼԻՀԼԻՆ սեպտ. 16 թուականով կը գրեն թէ իտալական հիւպատոս Պ. Էթիէն որսորդութեան մը միջոցին թռչուն մը զարնել ուզեր է, բայց հրացանը կրակ չէ առեր։ Կարծելով թէ դէշ լեցուած է՝ հրացանը գետինը դրեր է բերանը դէպ ի վեր, և սկսեր է նորէն լեցնել. բայց վառօդը կրակ առներով, գնդակը Պ. Էթիէնի փորը մխուեր է։ Հիւպատոսը հինգ վայրկեան ետքը սոսկալի ցաւերու մէջ մեռեր է։

ՊԷՇԻԿԹԱՇԻ շոգենաւի նաւամատոյցը տասը մէթր ևս դէպ ի ծովը սլիտի երկնցնեն։

ԱՅՏՐԷՆԻ գաւառին կառավարական պաշտօնատուներէն անցեալ երեքշաբթի գիշեր հրդեհ ծագելով ժամ մը տեւեր և ամբողջ չէնքը այրեր է։ Քառասուն սենեակէ կը բաղկանար։ Կ'ըսուի թէ հրդեհը սկսած է կառավարիչ Բաղըպ փաշայի կանանոցին մօտը գտնուող սենեակէ մը։ Շէնքին մէջ կային Իտալէի ժողովին, հաշուակալութեան, կալուածի, վերաքննիչ ատեանի ու նախնական դատարաններու, հարցաքննիչ դատաւորի, ընդհանուր դատախազի, Շերիի ու առեւտրական դատարաններու. և նօտարի ճիւղերը։ Կրակը շուտով չէնքին ամէն կողմերը տարածուած ըլլալուն համար այդ սենեակներէն ոչ է պաշտօնաթուղթ և արձանագրութեան տոմար կարելի չէ եղեր ազատել։ Կառավարիչ Բաղըպ փաշայի անձնական գոյքերու մեծ մասը այրեր է։

ՆԱՒԱՑԻՆ ԱՐԿԱՆ.—Երէկ ժամ 1ին Բումէլի Գավագի մօտ նաւային արկած մը պատահեցաւ։ Ֆրանսական դեսպանատան քանի մը պաշտօնեաներ ընտանիքով Գավագէն վեր զբօսական պտոյտի գացած էին։ Վերադառնալու պահուն շոգենաւակը ուժով զարնուեցաւ Բումէլի Գավագի վերի կողմը գտնուած քարերուն և մնասուեցաւ։ Գավագի նաւահանգիստի պաշտօնեան անմիջապէս մակոյկով արիածեալ շոգենաւին մօտ գնաց և մէջը գտնուողները իր մակոյկը առնելով դեսպանատան զրկեց։ Հեռագրով նաւամիջ շոգենաւեր ուղուեցան շոգենաւակը ազատելու համար։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութիւնը ծանոյց ամէն կողմը որ գաւառներու տեսչարաններուն համար պէտք եղած տառերը փոխանակ մանաւոր պաշտօնեաներու միջոցաւ զրկուելու, հոս կուսակալներու գործակատարները պատրաստել տան ու զրկեն։ Տառերը երբ գաւառները հասնին, Իտալէի ժողովին ներկայութեանը յանձնուին տպարանի ոնօրէնին, ուրկէ ստացագիր մը առնուելով զրկուի զրկող գործակատարին։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ իշխանը, վերջերս Վիէննայի մէջ Աստրիոյ արտաքին գործոց նախարարին հետ ունեցած տեսակցութիւններու պահուն ըսեր է թէ Պուլկարիոյ քաղաքականութիւնն է՝ երկրագործութիւնը ու արհեստները զարգացնել, կուսակցութեանց վէճերուն վերջ տալ ու երկրին կազմակերպութիւնը մէջտեղ բարեկարգ վիճակի մէջ պահել։ Նաև, թէ Պուլկարիա մեծ կարեւորութիւն կու տայ խնայողութեան և երկրին ելմտական վիճակը բարւոքելու խնդրին։

ԹՈՒԼՋԱՅԷՆ Կ. Պոլիս եկած 850 խալամ գաղթականներ Պանտիմա ու Իզմիտ զրկուեցան բնակութիւն հաստատելու համար։

ՕՍՄ. ԹՂԹԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ.— Ներքին գործոց նախարարութիւնը գրեց հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան թէ ի՞նչ միջոցներ ձեռք առնելու է օսմ. թղթատարութիւնը աւելի բարեկարգելու և օտար նամակատուններու հետ մրցելու կարող վիճակի մէջ դնելու համար։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը, կ'ըսէ Սապահ, այս հարցումը ըրած է տա պատճառով որ օսմ. երկիրներու մէջ կարգ մը օտար նամակատուններ գործ կը տեսնեն, մինչդեռ օսմ. թղթատարութիւնը աւելի բարեկարգելու և օտար նամակատուններու հետ մրցելու կարող վիճակի մէջ դնելու համար։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը, կ'ըսէ Սապահ, այս հարցումը ըրած է տա պատճառով որ օսմ. երկիրներու մէջ կարգ մը օտար նամակատուններ գործ կը տեսնեն, մինչդեռ օսմ. թղթատարութիւնը աւելի բարեկարգելու և օտար նամակատուններու հետ մրցելու կարող վիճակի մէջ դնելու համար։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը, կ'ըսէ Սապահ, այս հարցումը ըրած է տա պատճառով որ օսմ. երկիրներու մէջ կարգ մը օտար նամակատուններ գործ

հաս իշխանութիւնը մերժած է այդ աջակցութիւնը և որոշած է որ այդած եւ ուրիշ կերպով կորսուած պարատթուղթերուն համար հաշուական քննութիւն կատարուի, երբ տէրերը դիմում ընեն։

ՄՈՎԱՑԻՆ նախ սպարութիւնը մերժեց Մուտանիա-Պրուսայի երկաթուղիի Ընկերութեան առաջարկութիւնը՝ Մուտանիայի և Կ. Պոլսոյ միջև արագնթաց շոգենաւեր բանեցնելու համար։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԻՒՆԸ.— Սեւվեք կ'իմանայ թէ ռուսերը կ'աշխատին եղեր որ իրենց ուղած մարդը Աղեքսանդրիոյ Յունաց Պատրիարքը ընտրուի։ Կ. Պոլսոյ Յունաց Պատրիարքանը այդ լուրը իմանալուն վրայ է որ նոյն պաշտօնին ընտրելի նշանակեր է Թարապիայի մեարապոլիտը՝ Տ. Բալենի. քոս։

ԲՈՆՍՈՄՊԻ ԳՆԴԱՊԵՏԻՆ համար Սեւվեք կ'ըսէ թէ Անատոլուի մէջ ուղեւորութիւն մը պիտի կատարէ՝ գիտական ուսումնասիրութիւններու համար։

ՄԱՀՊՈՒՏ ՓԱՇԱՅԻ Հաճի Բէյօշէք մզկիթը, ուրբաթ գիշեր, գողեր մտնելով քանի մը կտոր կապերտներ գողցեր են։

ՈՃԻՐՆԵՐ ԵՒ ՍՐԿԱՅՆԵՐ.— Մարբանուն դատարկապորտ մը, շաբաթ օրը Պոլսոյ էթեէմէզ թաղը ջրհոր մը ինկաւ, բայց շուտով ազատեցին։

—Դալաթիոյ քարափին մօտ առջի օրը և երէկ գտնուեցան ընկղմած Քոնսթանթինոս նաւամիջ շոգենաւին մեքենավար Թոփալ Մուսթաֆայի ու նաւագ Եէրասիմոյի մարմինները։ Զուկերը կերած էին այս վերջինոյ գլուխին ու ոտքերուն մարմը։

—Թոփգաբուի մէջ, ուրբաթ գիշեր, Արիս անուն Հայու մը քէնին՝ Նարթուին, տնեցիներու քնացած ատենը, ինքզինքը ջրհորը նետեց, բայց քիչ ետքը ողջ ազատուեցաւ։

—Պոլսոյ մաքսատան պաշտօնեաներէն Սէվմի էֆ. շրջաբաշարի օրը ձիով Պուլկուրլու գացած ատեն, կառքի մը տակ մնալով մէկ թեւը կոտրեցաւ։

—Ուրբաթ իրիկուն քանի մը գողեր փորձեցին Պոլսոյ Զինելի խանը մտնել, բայց պահպանները իմացած ըլլալով, առանց բան մը գողնալու փախան։ Ասոնք խանին ետին գտնուած պարապ գետնէ մը սանդուխ մը երկարած էին խանին պատին և այդպէս ներս մտնել փորձած էին։ Փախչելու ատեն սանդուխը չկրցան տանիլ։

—Թարապիայի մէջ Իտալիոյ դեսպանատան առջեւ, գաղթականի կառք մը շաբաթ իրիկուն ձիերով մէկտեղ ծովը ինկաւ, սակայն շուտով ազատեցին։

—Գուլէ Գարուի մէջ Անասթաս անուն նպարավաճառ մը, շաբաթ գիշեր տանը պատուհանէն իրզինքը փողոց նետեց ու ծանրապէս վիրաւորուելով քիչ ետքը մեռաւ։ Պատճառը սա է թէ իր խանութին դէմը բժիշկի մը տունը ծառայող սպասուհին սիրահարուած էր։

—Դալաթիոյ գինետուներէն մէկուն մէջ երէկ Թէոդոս Բալթա անուն մարդ մը դաշոյնով վիրաւորեց Ռոշմի անուն Իտալացին։ Բալթա փախչելու միջոցին ձերբակալուեցաւ։ Վիրաւորը ծանր վիճակի մէջ ըլլալով հիւանդանոց տարուեցաւ։ Ասոր ալ պատճառը կիսին է, որովհետեւ երկուքն ալ միեւնոյն կինը կը սիրէին և իրարմէ կը նախանձէին։

—Մուսթաֆա անուն մարդ մը, շաբաթ գիշեր, Էլմատաղի մէջ Ուրանիա անուն հանրակին մը վիրաւորեց և փախչելու միջոցին ձերբակալուեցաւ։

ԱՅՏԸՆԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած 432,000 ղրուշէն զատ, Այտընի երկրաշարժէն արկածեալներուն նուիրած են Մեծ-Եալաբրոսը՝ 5000 ղրուշ, Շէյխ-իլ-Իսլամ էֆէնտին՝ 5000, Դաւանական նախարարը՝ 2000, Սպարապետը, Ծովային նախարարը, Պետական Խորհուրդին նախագահը ու Արտաքին գործոց նախարարը՝ 5000 ական, Ներքին գործոց նախարարը Թնդանօթարանի վերատեսուչը՝ 3000 ական։ Կրթական նախարարը՝ 2500, Առևտրական նախարարը՝ 5000։ Եալաբրոսական խորհրդականը 1000 և Ելմտական նախարարը 4000։ Զանազան կողմերէ եղած նուէրներով՝ հանգանակութեան գումարը հասած է 503,030 ղրշ։

—Քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ կազմուած նպաստամատոյց յանձնաժողովը շաբաթ օրը նպաստի տոմսեր զրկեց Կ. Պոլսոյ սեղանաւորական ու առեւտրական մեծ հաստատութիւններուն, առաջնակարգ վաճառականներուն եւ հարուստներուն։ Վեհ. Սուլթանը նկատելով որ երկրաշարժին աղէտը շատ մեծ է, հրամայեց որ գաւառներուն մէջ ալ հանգանակութիւն կատարուի։

—Թատերական խումբեր ինքնաբերաբար նոյն յանձնաժողովէն արտօնութիւն ստացան երկրաշարժէն արկածեալներուն ի նպաստ ներկայացումներ տալու։

—Նաւային պարզ զինուոր մը շաբաթ օրը նոյն յանձնաժողովին ներկայանալով երեք մէճիտիյէ նպաստ տուաւ։

—Սէրայքէօյի երկաթուղիի կայարանին ամբարանոցներու փլատակներուն տակ մնացած ալրանքները կարելի չէ եղած ազատել, բաւական թուով գործաւոր չգտնուելուն համար։ Առջի շաբաթ օրուան ցնցումներէն Տէէնիզլիի դիմացը գտնուած Զէրքէսքէօյը բաւական վնասուեր է։ Սէրայքէօյի մէջ հացի և ջուրի անհրաժեշտ պէտք կայ, վասն զի փուռերը վնասուած են և աղբիւրները աւրուած։ Մէնամբ

գետին վրայ գտնուած երկաթուղիի մեծ կամուրջը կը նորոգուի։

—Եէնի Բազարի զօրանոցը ու զէնքի մթերանոցը, որոնք չորս հազար ոսկի ծախքով նոր կառուցուած էին, վնասուած են։

—Ագչէի մէջ ժողովուրդը տակաւին բացօթեայ տեղեր կը բնակի։ Յունաց եկեղեցին ու վարժարանը փլչելու վտանգ կը սպառնան։ Պողոտաների շրջակայ գիւղերն ալ վնասուած են։ Տէնիզլիի մէջ ցնցումները կը շարունակուին և ժողովուրդը դեռ բացօթեայ տեղեր կը մնայ։ Բաժիշկները հիւանդները դարմանելու կը զբաղին։ Տէնիզլիի երեւելիներէն Պ. Զաքարոն քսան ձիու բեռ ալիւր զրկեց Սէրայքէօյ և կէս գինով ծախեց ժողովուրդին։

—Նազիլլիի մէջ Պ. Մաք Անտրիւսի գործարանը ամբողջովին փլաւ։ Խոշկանի մեծ մթերանոցն ալ բաւական վնասուած է։

—Պալէխանի մէջ երկու հարիւր տուն վնասուած են։ Շրջակայ գիւղերն ալ բաւական վնաս կրած են։ Բէյօշէի մօտ գետինը երկու մէթրի չափ վար իջած է։

—Օսմ. Պանքայի Իզմիրի ճիւղին տընօրէն Պ. Սուէմիանիի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած է նպաստ հաւաքելու համար։

—Այտընի կուսակալութիւնը արտօնուեցաւ նահանգին հասոյթէն հազար ոսկի յատկացնել՝ երկրաշարժէն վնասուածներուն ի նպաստ։

—Երկրաշարժէն չմնասուած տեղերէն իւմիթաթ գնուորներ արկածեալ տեղերը պիտի զրկուին, վնասուած անձերուն գոյքերը և տեղական բարեկարգութիւնը պահպանելու համար։ Վիրաւորեալները ի հարկին Իզմիրի զինուորական հիւանդանոցներուն մէջ ալ պիտի դարմանուին։ Այն վիրաւորներուն համար, որոնք չեն կրնար տեղերնուն շարժիլ, շարժուն հիւանդանոցներ պիտի զրկուին։ Վնասուած զինուորական շէնքերու նորոգմանը պիտի ձեռնարկուի։

—Սուլթան Հիսարի մէջ 30 տուն, 7 վաճառատուն և ութ խանութ վնասուեր են։ Ժողովուրդը բացօթեայ կը բնակի։ Գիւղաքաղաքին մօտ 7 8 ջաղացքներ ալ վնասուեր են։ Արկածեալներուն ամէն տեսակ օգնութիւն կ'ըլլայ։

—Գաստը գիւղաքաղաքին մէջ ժողովուրդը այգիները գտնուելուն պատճառաւ մարդու կորուստ չէ պատահեր, բայց շէնքերը վնասուած են, որոնց մէջ կայ երկու մզկիթ։ Անոնք որոնց տուները փլած են, շատ տաքատ ըլլալով, հիմա կարօտ վիճակի մէջ կը գտնուին։

—Այտընի երկրաշարժէն վնասուած շէնքերու վերստին կառուցմանը յատուկ ատաղձներ մինչև հոկտեմբեր 15 անտառի տուրքը պիտի չվճարեն։

—Երկիր Իզմիրէն չորս վակոն ատաղձ և 45 գործաւոր Սէրայքէօյ զրկուեր են, տուներու վերաշինութիւնը փութով կատարելու։

—Իզմիրէն կարգ մը օտարազգիներ Սէրայքէօյ գացեր են արկածեալներուն օգնելու համար։

—Այտընի հանրօգուտ շինութեանց ճարտարագէտ Պարանովքի էֆ. արիածեալ տեղերը գացեր է՝ փլչելու վտանգ սպառնացող շէնքերը վար առնել տալու համար։

—Այտընի կուսակալին նախագահութեամբ կազմուած նպաստամատոյց յանձնաժողովը մինչև սեպտ. 17 հաւաքեր է 101,678 ղրշ։

—Արիածեալ տեղերու ժողովուրդին հաց կը բաժնուի՝ Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած դրամական պարգեւով։

—Պաշտօնական տեղեկութիւններու նայելով, երեքշաբթի օրը Տէնիզլիի մէջ զգացուած զօրաւոր ցնցումէն շատ մը շէնքեր և բանը բոլորովին փլեր են։ Այդ միջոցին ստորերկեայ որոտումներ ալ կը լսուին եղեր։

—Սէրայքէօյէն կը հեռագրեն թէ ժողովրդեան կարօտ դասակարգը շատ խղճալի վիճակի մէջ կը գտնուի։ Ասոնց աւիւր, վերմակ և այլն կը բաշխուին։ Շատ տեղեր ողը ցրտած է և կը վախցուի որ բացօթեայ բնակող ժողովուրդին մէջ հիւանդութիւններ երեւան գան։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 1 Հոկտ. 1899

Տ.

Կը փութամ հաղորդել Ձեզ թէ այսօրուընէ սկսեալ ինձ ընկեր առած եմ Պ. ՈՒՈԼԹԷՐ Ս. ՍԻՍԿԷՐ և թէ սակէ վերջը մեր գործառնութիւնները պիտի կատարուին

ՃՕԼԻ ԵՒ ՍԻՍԿԷՐ

անուան տակ։

Շնորհակալութիւն յայտնելով մինչեւ այսօր Ձեր ցոյց տուած աջակցութեան համար և հաւատալով որ նոյն վստահութիւնը պիտի շարունակէք նաեւ հանդէպ նորս կազմ ընկերութեան,

Մնամ յարգանօք
ՄԱՐԿԱՐԷԴ Պ. ՃՕԼԻ

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4ոդ երեսը

Պայքար Հաւուղի հրատարակութիւնները կարդալ Դ.րդ երեսը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Այս առաւօտ Ս. Պատրիարք Հոր այցելեցին՝ Երուսաղէմի Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Երցեան, և Քաղաքական Ժողովոյ անդամներէն Վսեմ. Գարրիէլ էֆ. Նորատունկեան և Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան։

Ն. Ամենապատուութիւնը երէկ ևս իր տանը մէջ ընդունեց զանազան ազգայնոց այցելութիւնները։

—Իզմիրի այսօրուան թիւին մէջ կը կարդանք.

«Հայոց Պատրիարքարանը թագրիր մը մատուցանելով ըսած էր թէ մաքսատուները՝ նկատելով որ կրթական նախարարութիւնը տակաւին չէ կատարած Հայոց վարժարաններու արձանագրական գործողութիւնները և արտօնագիր չէ տուած, մաքսի կը պահանջեն Հայոց վարժարանները զրկուած գիրքերէն։ Հայոց Պատրիարքարանը յարած էր թէ մաքսի պահանջումը կը դժուարացնէ այդ վարժարաններու պէտքերուն մատակարարութիւնը։ Այդ թագրիրը Դատական և հրօնական գործոց նախարարութեան կողմէ յատուկ պաշտօնագրով մը յղուած է ձեռնհաս պաշտօնարանին։»

—Պիթլիսի Խնդրակատար վանքի որբանոցին վարչութիւնը Ս. Պատրիարք Հոր զրկած է այդ հաստատութեան տասը-մէկամեայ հաշուեցոյցը, 1898 հոկտ. է մինչև ներկայ սեպ. ի սկիզբը։ Մուտքի գումարը կը ներկայացնէ 20,527 ղրշ. որուն 11 880 ղրշ. ը Պատրիարքարանի նպաստը, իսկ մնացեալը նուէրներ՝ զանազան բարերարներէ։ Այդ ժամանակամիջոցին, որքանոցին ծախք եղած է 19,518 ղրշ. որով 1009 ղրշ. ի գումար մը կը փոխանցուի նոր հաշուոյն։

Հոգաբարձութիւնը, իր տեղեկագրին մէջ, մանրամասն ծանօթութիւններ տալով Որբանոցին ուսումնական և նիւթական վիճակին վրայ, կը ծանուցանէ ի մէջ այլոց թէ վերջապէս յաջողեր է տեղական արհեստի մը կոչակարութեան ճիւղը մտցնել որբանոցին մէջ, տեղացի վարպետի մը ձեռքով, հարկ եղած գործերն ու նախնական նիւթերը պատրաստելի ետքը։ «Տարիներէ ի վեր փորձը ցոյց տուած է թէ, կը գրէ այս առթիւ, կարգ մը գաւառներու մէջ, յորս և մերը, չբրջանաւարտները վարժարաններու մէջ իրենց ստացած դաստիարակութեամբը, որ յաճախ թերի եղած է, ու ամբարած մտաւորական պաշարովը չեն յաջողած ուտելու հաց գտնել բառին ընդարձակ առումովը։ Այս նպատակով է ահա որ Հոգաբարձութիւնը աշխատեր է գործադրութեան դնել երկու տարիէ ի վեր իր ընդգրկած գաղափարը, ընդունակ սաներուն արհեստ սորվեցնելու համար, առ այժմ կոչակարութենէն սկսելով որ ամէնէն բանուկներէն մէկն է այն կողմերը։ Որքանոցին սաներուն թիւն է 41, որոնց կրթութեան, ուտելիքին, հագուստին ամէն խնամք տանելէ զատ, Հոգաբարձութիւնը անոնց առողջապահութեան անհրաժեշտ պայման նկատած է բաղնիքի մը շինութիւնը որուն ձեռնարկելու հնտատուած է, քաղաքին բարեսէր հայ տիկիններուն մէջ բացուած հանգանակութեան մը արդիւնքով։

Տեղեկագիրը, որչափ որ խմացանք, կոկիկ և արդիւնաւոր մատակարարութիւն մը ցոյց կու տայ որուն համար շնորհաւորութեան արժանի են՝ Պիթլիսի առաջն. տեղապահ Տ. Եղիշէ Վ. Զէյլինկիրեան, որ կը նախագահէ Հոգաբարձութեան, և իր պաշտօնակիցները՝ Տ. Մանուէլ քահանայ Մովսէսեան (ատենապետ), Նազարէթ էֆ. Մաթոսեան (ատենադպիր) և Խաչատուր էֆ. Պասմաճեան (գանձապետ)։

—Կեսարիոյ առաջնորդ Տ. Տրդատ եպիսկոպոս Պալեան սեպտ. 5ի կիրակի օրը իր պաշտօնատեղին ժամանելով, արժանավայել պատուով ընդունուեր է եկեղեցական և աշխարհական դասին կողմէ։

—Սկիւտարցի ազգային մը սա տեղեկութիւնները կը հաղորդէ մեզ թաղային գործերուն վրայ.

«Ս. Խաչ եկեղեցիի Թաղ. Խորհուրդի անդամներուն միջեւ անհամաձայնութիւն ծագած է՝ դրամական խնդրի մը պատճառաւ։ Այդ եկեղեցիին քահանայից դասը վերջերս կրկին դիմագրեր ներկայացուցած էր Թաղ. Խորհուրդին՝ յայտնելով թէ շատ մը ննջեցեալներէ իր անուամբը Խորհուրդի քարտուղարին յանձնուած դրամները իրենց ձեռքը անցած չեն և թէ անհրաժեշտ է այս մասին տեղեկութիւն մը ընել։ Թաղ. Խորհուրդը երեք անդամէ բաղկացած մասնախումբ մը կը կարգէ, որպէս զի հարկ եղած քննութիւնները կատարուին և տեղեկագրուին։ Մասնախումբին քննութեան արդիւնքովը կը հասկցուի թէ արդարեւ դրամական այդ կարգի զեղծում մը գործուած է։ սա կէտը միայն մութ կը մնայ թէ, ասոր վրայ ի՞նչ նկատումներով Թաղ. Խորհուրդի անդամներուն միջեւ անհամաձայնութիւն կը ծագի և խնդիրը երեսի վրայ կը մնայ։

«Միւս կողմէ, Մըխթարի խնդիր մը ալ կայ նոյն թաղին մէջ ուր երեք ընտրելիներ՝ իւրաքանչիւրը իր հաշուին ստորագրութիւն կը հաւաքեն Մըխթար ըլլալու համար։ Թաղ. Խորհրդին անկ է ուրեմն նախ իր անդամներուն մէջ հաստատութիւն մը գոյացնել և յետոյ թաղեցիին համարումը վայելող պատուաւոր անձ մը Մըխթար կարգելու համար հարկ եղած օրինական ձեւակերպութիւնները կատարել։ Կ'իմանանք սակայն թէ Թաղ. Խորհրդի անդամներէն մէկ քանիները չհանդուրժելով եղած զեղծումներուն, մասնագիր են եղեր հրաժարիլ։»

—Ինչպէս կ'երեւայ այսօրուան Պաշտօնականներէն, Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Իւլայի Ա. աստիճան շնորհել Պէլիրատի օսմ. դեսպանատան նախորդ առաջին քարտուղար Յարութիւն էֆ. Մարգարեանի։

Մարգարեան էֆ., տասը եօթը տարի պաշտօնավարած է Սերպիոյ մայրաքաղաքին մէջ, ուր ընդհանուր համարում և համակրանք կը վայելէր, և մէկ տարիի չափ ալ դեսպանատան գործակատարի պաշտօն վարած է ի բացակայութեան դեսպանին։

Կը շնորհաւորենք զինքը կայսերական այն բարձր գնահատման և պատուոյ համար որուն կ'արժանանայ Իւլայի Ա. աստիճանի բարձրանալով։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՑՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ, 1 հոկտ.—Թրանսվալ առնուած վերջին հեռագիրներու նայելով, Պոէրները սկսեր են թշնամութեանց։ Ամբողջ երկրին մէջ մեծ գրգռութիւն կը տիրէ Անգլիոյ դէմ։

(Երկկ գիշեր հասած Տուռնիլի հեռագիր մը ալ կըսէ թէ թշնամութիւնները սկսած են երկու կողմէ և թէ հեռագրական հաղորդակցութիւնները խզուեր են)։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱԲԱԺԻՆ

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի Միջերկրականի նաւաբաժինը հոկտ. 10ին Արեւելք պիտի երթայ և գլխաւոր նաւահանգիստները պիտի այցելէ։

ՍԵՐԲԻԱ

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Զինուորական տեսանը տասը հինգ տարուան բերդարգելութեան դատապարտեց Միլոյէ Պալեարովիչ անուն քահանայ մը։

ՄԱՍԻՍ ՊՈՂՈՍԵԱՆ

ՄԱՍԻՍ.— Նախարարական տաղնապը փարատած է։ Պ. Միլիա որ ստանձնեց նախարարութեան վերակազմութիւնը, նախարարները պաշտօնի վրայ պահեց։ Բացի պատերազմական նախարար Բոլովիչեանէն զատ, որուն բանակին համար ըրած հաւաքարկութիւնները առաջ բերած էին տագնապը։ Պատերազմական նախարարի պաշտօնը ստանձնեց Աբդքարակա զօրավարը։

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

ԲԷՇԹԱ.— Հունգարիոյ կառավարութիւնը մօտերս Խորհրդարանին պիտի ներկայացնէ՝ պետական պայմանագրութեան ծրագիրը Խրուաթիոյ վերաբերմամբ։

ԻԼԱՆ

ԹԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի Շահանէճէ իմալ էթտիրիլէճէք ալթը նէվ այագ գապըներն գարարը գաթիսի իլուլուն երդի պերիների սալը կիւնիւ վիրիլէճէկինտէն իթայէ թարիպ օլանլարըն թէէմինաթ ադչէսինի վէ եա միլէթ-պէպէր քէֆալէթնամէյի միւսթասնը-պէն եէվմը մէզբիւրտէ նիհայէթ սաաթ տօղուզա գատար խազինէի ճէլիլիէի միւշարթէլէյհայա կէմէլերի իլան օլունուր։

Թիվ 16 իլուլ, 315 1—3

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՅ

Աբեւելեան երկաթուղիներու պարտատոմսերու 178րդ վիճակահանութեան արդիւնքները
1 Հոկտեմբեր 1899

Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.
1,944,557	300,000	671,242	1,250	350,141	1,000	1,038,462	1,000
987,365	25,000	770,894	»	360,508	»	1,082,597	»
42,257	10,000	811,392	»	360,510	»	1,281,674	»
500,770	»	1,588,086	»	407,763	»	1,412,687	»
16 562	2,000	1,705,474	»	513,142	»	1,431,304	»
1,206,003	»	1,783,182	»	528,857	»	1,556,977	»
1,266,415	»	1,806,997	»	612,834	»	1,691,680	»
1,443,683	»	1,819,542	»	671,244	»	1,703,306	»
1,528,950	»	1,961,485	»	793,706	»	1,742,475	»
1,724,063	»	21,002	1,000	793,707	»	1,813,999	»
305,515	1,250	36,184	»	806,656	»	1,944,558	»
433,163	»	119,796	»	848,479	»		
510,463	»	325,877	»	974,460	»		

400 ֆրանք շահող թիւեր

11,616	166,324	350,145	513,145	750,067	925,566	1,238,809	1,490,317	1,724,061
7	5	355,126	523,306	8	7	10	8	2
8	169,986	7	7	9	8	1,266,411	9	4
9	7	8	8	70	9	2	20	5
20	8	9	9	751,126	70	3	1,495,786	1,726,631
14,056	9	30	10	7	931,481	4	7	2
7	90	360,506	528,856	8	2	1,270,331	8	3
8	183,116	7	8	9	3	2	9	4
9	7	9	9	30	4	3	90	5
60	8	378,541	60	762,686	5	4	1,528,946	1,731,781
16,561	9	2	569,536	7	943,666	5	7	2
3	20	3	7	8	7	1,274,551	8	3
4	225,956	4	8	9	8	2	9	4
5	7	5	9	90	9	3	1,536,056	5
21,001	8	381,991	40	770,891	70	4	7	1,739,226
3	9	2	598,301	2	974,456	5	8	7
4	60	3	2	3	7	1,281,671	9	8
5	229,416	4	3	5	8	2	60	9
35,151	7	5	4	777,371	9	3	1,539,236	30
2	8	406,576	5	2	987,361	5	7	1,742,471
3	9	7	612,881	3	2	1,301,806	8	2
4	20	8	2	4	3	7	9	3
5	235,871	9	3	5	4	8	40	4
36,181	2	80	5	787,726	998,081	9	1,556,976	1,767,171
2	3	407,761	624,116	7	2	10	8	2
3	4	2	7	8	3	1,338,221	9	3
5	5	4	8	9	4	2	80	4
42,256	239,086	5	9	30	5	3	1,561,411	5
8	7	433,161	20	792,691	1,025,136	4	2	1,783,181
9	8	2	641,036	2	7	5	3	3
60	9	4	7	3	8	1,339,556	4	4
71,796	90	5	8	4	9	7	5	5
7	245,571	444,936	9	5	40	8	1,568,856	1,785,911
8	2	7	40	793,126	1,038,461	9	7	2
9	3	8	642,486	7	3	60	8	3
800	4	9	7	8	4	1,353,921	9	4
80,811	5	40	8	9	5	2	60	5
2	246,576	477,791	9	30	1,082,596	3	1,577,376	1,801,156
3	7	2	90	793,708	8	4	7	7
4	8	3	656,366	9	9	5	8	8
5	9	4	7	10	600	1,376,531	9	9
91,046	80	5	8	806,657	1,144,121	2	80	60
7	264,986	482,676	9	8	2	3	1,588,087	1,806,321
8	7	7	70	9	3	4	8	2
9	8	8	670,856	60	4	5	9	3
50	9	9	7	811,391	5	1,396,661	90	4
97,971	90	80	8	3	1,157,276	2	1,591,961	5
2	269,016	483,241	9	4	7	3	2	1,806,996
3	7	2	60	5	8	4	3	8
4	8	3	671,241	839,696	9	5	4	9
5	9	4	3	7	80	1,399,921	5	1,807,000
119,797	20	5	5	8	1,162,996	2	1,643,726	1,813,996
8	269,236	493,411	674,091	9	7	3	7	7
9	7	2	2	700	8	4	8	8
800	8	3	3	848,476	9	5	9	1,814,000
130,236	9	4	4	7	1,163,000	1,412,686	30	1,817,526
7	40	5	5	8	1,178,351	8	1,648,786	7
8	304,646	494,831	717,571	80	2	9	7	8
9	7	2	2	876,786	3	90	8	9
40	8	3	3	7	4	1,421,426	9	30
131,606	9	4	4	8	5	7	90	1,819,541
7	50

SAVON MÉDICAMENTEUX

ՍԱՎՕՆ ՍԵՏԻՔԱՄԱՆԹԷՕ
ԿՈՒՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.

ՆՈՐՎԵԿԵԱՆ ԽԱՑԱՂԱՆԻ ՕՃԱՌ, անխառնելի մարմնի մաքրութեան, որքան էլ (քէմրէյի), եռաբոլի և մարմնի ամեն տեսակ հիւանդութեանց։

ՍԱՎՕՆ ՍԻՒԼՖԻՏԻՆՕՐ՝ յոգային ցաւերու համար։

ՍԱՎՕՆ ԲՈՐՕԲՈԼՕՒԻԹԻ ՏԻՏՈՒԱԾԻՆ՝ մարմնի ամեն տեսակ հիւանդութեանց դէմ։

ՍԱՎՕՆ Ա ԼԻՍՍԻՏ ՖԵՆԻՈՒ. որ յանձնարարուած է իբրեւ պահպանող տարրախիի հիւանդութեանց, ինչպէս են քոլերա, նեխական տենդ։ Կը դարմանէ մարմնի անկանոն արտաքնութիւնները։

ՍԱՎՕՆ Օ ԳԻՆԱԼՕՒԻԹԻ ՏԻՏՈՒԱԾԻՆ՝ անդիկով պատրաստուած թոխանոցներուն անց կը բանէ՝ մարմնոյն վրայ ուռճ մնալ մի-լոտները չնելու համար։

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, և բոլոր դեղարանաց մէջ։ A.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ռ Ե. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ
396 ՄԵՆ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Ծանոթ դիւրերուան վրայ յոյժ, Գլխ Զգուշութեան դէմ)

Կատարեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատաղանդ ցաւած ակառաներն փէ անդամն կը լեցնեն. ցաւոյ դիմելը և ջոխուած վերադարձը պայմանաւ։

Նոյնպէս նոյնականութիւնը, ճշգակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակառաներ կը պատրաստեն, յոյր և նման բնականի, գնով չնաստոյնին քան դարձի, ծանրագնին, և ապա ապրանքներուն երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարեալապէս կը բուժուին ինչպէս նաև թեքուցեալ գնդերու և ամենակատարելագործեալ ատցանելու միջոցաւ, առանց ցաւի առանձնութիւն։

8. Դ. Զանազանները կիրակի օրերն ալ, (գիւղ 1ն 1ը), ինչպէս նաև ամեն օր, (գիւղ 1ն 1ինը) հիւանդ կընդունին բերայի գործառնեալին։

Գիւղացիներուն կրնան գիմել իւրաքանչ բնակարանն, գիւղ 1 թիւնվ։

NEVRALGIES

Անգամ, Ստամոքսի կծկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւններ մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տոքթէօր CRONIERի

ՀԱՆԱՊԱՂԱՑԱՒԱՑԻՆ ԴԵՂԱՏԱՆՆԵՐՈՒՆ

Տուփը 3 ֆրանք, ճամբու ծախք չտանուիր Paris, դեղարան Robriquet, Monnaie փողոց թիւ 23։ Կը ծախուի նաև բոլոր դեղարաններու մէջ։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 թուականը (0 ամիսը 1310)

Գործակալ, Զալաթիոյ մէջ Պ. Ալպէր Սիրմոն Ցակորեան խան, Վօյվոտա փողոց թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

ԵԿԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵՆԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Կա ՈԼԻՍ ԵԷՆԻ խան, Գարաքէօյ Զալաթիա

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաւօյեան Մարբուճճլար, Զարշըը խան, թիւ 21 194

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Դարձարանին Նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խնայել ձկան իւղն և իրեօսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Ախարհի բոլոր թժիշկները ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԵՒԵՏԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սրրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԹԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՒԹԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԹԻՒ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործարանին Հասցէն Ֆ. Գալա, ՀԱՄՄԻՐ ԵՒ ՀԱՒԻԼ

ԼԱՆԳՌԸ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՅՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Եռաշխատութիւնս գումարը 147 միլիոն։ | 1871ԷՆ մինչեւ 1897 վճարուած գումարը 239 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էմոնի Զիչի, կայս. և Թագ. մտնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռոտոլֆ Հաֆոս, Դեր-Նախագահ։
» Ժոզէֆ Հաֆոս, կայս. և Թագ. մտնաւոր խորհրդական.
» Գոլոմոն Նաթոս, » » » »
» Անթուան Բրոքէ մ'Օսթէն։
Թէոտոր Բոնֆէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Թէմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՐՔ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ. ԼԻՕՆԵԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարափօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈ ԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆր. ան՝ 27 000,000
Պահեստի դրամ	» 52,002,500
Տարեկան հասոյթ	» 70,339,912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիներով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌԼԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Ընանիտիոխան. 20 21 22

ՄԱԹԻԷՕ ՏԷ ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱԴՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ
MATICO de GRIMAULT & Cie

ՄԱԹԻԷՕՅԻ ԹԵՐԻՆԻՆ

Մ՝ Ի ինչն Բերուի Մաթիէօի տերեւով պատրաստուած այս ներարկումն մէկ քանի տարուան մէջ տիեզերական համբաւ ստացած է։ Կը դարմանէ քիչ ժամանակի մէջ ամենեն յամառ միզասայնները։

ՓԱՐԻԶԻ ՄԱԹԻԷՕ

Անխառնելի արդիւնք տերեւաձեւ դարմանման համար ; առանց երբէք յոգնեցնելու ստամոքսն, ինչպէս կ'ընեն բնեկնոյլոյ խէժի քարիւները։ Կը գործածուին նաեւ հինցած հիւանդութիւններու համար։

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, և գլխաւոր դեղարանաց մէջ։ A.

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԼ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵԼԵԿՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒՅՑԱԿ
1899 Սեպտեմբեր 7էն սկսեալ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Եւրոպական եգերէն Կամուրջ

11 33 Ր. հիս. պէպ. արն. զրյ. օրՁ. պշկ.	20
11 30 Ենիմ. մէզպ. պէօյր. Քրպ. ենք. սՁն. պօյմ.	40
12 15 Պօյմ. Ր.հիս. պէպ. արն. զրյ. օրՁ. պշկ.	18
12 15 Ենմ. մէզպ. պէօյր. քրնպ. Քրպ. ենք. մրկ. պօյմ.	39
12 15 Ր.Ա. զվզ. ենմ. մէզ. պէօյր. Քրպ. պէյզ. բշպ. զնյ. Ա. հիս. գնտ. արնվ. չենկ. պէյ. զզկ.	17
1 — Մրկ. Ր.հիս. պէպ. արն. զրյ. օրՁ. պշկ.	44
1 — Ենմ. մէրպ. պէօյր. Քրպ. ենք. սՁէն. պօյմ.	43
1 40 Պօյմ. ր. հիս. պէպ. արն. զրյ. օրՁ.պէշ.	20
1 46 Ր. Ա. զվզ. ենմ. մզր. պէյրտ. Քրպ. ենք. միրկ. պէշկկ.	45
2 40 Մրրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. զրյ. օրՁ. պշկ.	18
2 50 Պէօյր. Քրպ. պէյզ. բշպ. չպզ. զնյ. Ա.հիս. գնտ. պշկ.	37
3 — Ենմ. մզր. պէյրտ. Քրպ. ենք. սՁէն. պօյմ.	40
3 40 Պօյմ. Ր. հիս. պէպ.արն. զրյ. օրՁ. պշկ.	17
4 15 Ենմ. մզր. պյրտ. Քրպ. ենք. սՁն. պօյմ. պէշիկՁաշ	39
5. — Պօյմ. Ր. հիս. պէպ. արն. զրյ. օրՁ. պշկ.	45
5 30 Ենմ. մզրպ. պէյրտ. Քրպ. ենիք. միրկ. Ր. հիս. պէպ. արնվ. օրՁ. պէշկ.	38
6 30 Պէյզ. ենք.զանս.միրկ Ր.Ա. հիս.գանտ. պէպ. արնվ. չէնկ. պէյլ.օրՁ.Դզկ.սպիւտ.	20
7 — Ենմ. մէզր. պյրտ. Քրպ. ենք. սՁէն. միրկ. Ր. հիս. պէպ. արնվ. Դրյ. օրՁ. պէշկ.	22
7 30 Ենմ. մզր.պյրտ. Քրպ.պյզ. բշպ. ենք.զնյ. Ա. հիս. գնտ.վնք. չնկ. պէլ. զզկ. պշկ	33
8 36 Ր. Ա. զավ. ենմ. մէզր. պյրտ. Քրպ. պէյզ բշպ. չպք. զանյ. Ա. հիս. գնտ. վնիք. չէնկ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ.	18
9 — Ենմ. մզրպ. պյրտ. Քրպ. ենիք. սՁէն. պօյմ. Ր. հիս. պէպ արն օրՁ պէշկ	17
10 — Եւնմ. մէզպ. պէօյր. Քարպպ. ենք. միրկ. Ր. հիսաը պէշկ	44
10 35 Միրկ. պէպ. արն. օրՁ.	43
11 — Ենմ. մէզր. պէյրտ. Քրպ. ենիք. պօյմ. պէպ. արն. զրյ. պէշկ։	45

Ասիական եգերէն Կամուրջ

11 30 Ա. հիս. գնտ. վանք. չէնկ. պէյլ. զզկ. սկիտ.	33
11 45 Պէյզ. բշպ. չպրյ. զանյ. Ա. հիս. գնտ.	22
12 10 Ա. հիս. գնտ. վնիք. Զնկ. պէյլ. Դզկ. պշկ.	37
12 15 Ր. Ա. զվ. ենիմ. մէզպ. պէօյր. Քրպ. պէյզ. բշպ. չպք. գնյ. Ա. հիս. գնտ. արնվ. չնկ. պէյլ. զուզկ.	17
12 20 Պէյզ. բշպ. ենիք. զանյ. միրկ. Ր.հիս. պէպ. արնվ. զրյ. օրՁ. պէշկ.	41
2 — Պէյզ. բշպ. չպք. Դանկ. Ա. Հիս. գնտ. պէշկ.	88
2 30 Ա. հիս. գնտյ. վնիք. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ	18
2 50 Պէօյր. Քրպ. պէյզ. բշպ. չպզ. զանյ. Ա. հիս. գնտ. պշկ.	34
3 35 Ա. հիս. գնտյ. վնք. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ։	44
4 30 Պէյզ. բշպ. չպրյ. գնյ. Ա. հիս. ձնտ.	43
5 — Ա. հիս. գնտյ. վնիք. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ.	40
6 30 Պէյզ. ենիք. զանյ. միրկ. Ր. Ա. Հիս. գնտ. պէպ. արնվ. մրք. չնկ. օրՁ. պէյլ. զզկ. սկիտ.	21
7 30 Եենմ. մէզպ. պէօյր. Քրպ. Պէյզ. բշպ. ենիք. զանյ. Ա. հիս. գնտ. վնիք. չնկ. պէյլ. զզկ. պէշկ։	31
8 36 Ր. Ա. զվզ. ենիմ. մէզպ. պպօյր. Քրպ. Պէյզ. բշպ. չպրյ. զանյ. Ա. հիս. գնտ. վնիք. չնկ. պէյլ. զուզկ. սկիտ։	18
10 10 Ա հիսաբէն ուղղակի կամուրջ։	46
10 30 Պէյզ. ենիք. զանյ. Ա. հիս. գանտ. չնկ. պէյլ. զուզկ. սկիտ.	37
11 10 Վանիգիւղէն ուղղակի կամուրջ։	34

Կամուրջկն եւրոպական եգերէ

12 15 Պէշկ. օրՁ. արն. պէպ. Ր. հիս. միրկ. ենիք. Քրպ. պէօյր. մէզր. ենիմ. Ր.Ա.զվզ.	45
1 — Պէշկ. օրՁ. զրյ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. պօյմ. սՁէն. ենք. Քրպ. պէօյր.մզպ.ենմ.	40
1 35 Ուղղակի Պօյանրգիւղ	20
2 — Պէշ. արնվ. Ր. հիս. միրկ.	18
2 30 Պշկ. օրՁ. արն. պէպ. պյմ. ենիք. Քրպ. պէօյր. մզպ. ենիմ.	39
3 — Պէշկ. արն. պէպ.	17
3 40 Սկիտ. զզկն. օրՁ. պէյլ. չնկ. արնվ. գնտյ. Ա. Ր. Հիս. գնտ. միրկ. ենիք.փշպ. պէյզ. Քրպ. պյրտ. մզր. ենմ.	22
3 35 Պէշկ. օրՁ. զրյշ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. պօյմ.	45
4 — Պէշկ. միրկ. սՁէն. ենիք. Քրպ. պյրտ. մզրպ. ենիմ։	38
4 45 Պշկ. զզկ. պէյլ. չնկ. արնվ. պէպ. գնտ. Ա. Ր. Հիս. գնյմ. սՁէն.ենք. բշպ. պէյզ.	20
6 — Պէշկ. օրՁ. զրյշ. արն. պէպ. Ր. հիս. պօյմ. ենիք. Քրպ. պէյրտ. մզրպ. ենմ.	33
6 30 Իսպկ. քուզկ. պէյլէր. չէնկէլ. գանտ. Ա. հիսաք գանյմ. ենիք. պէյրօզ պէօյ. մէզպ. ենիմ. Ր. Ա. զավազ	18
7 — Պէշկ. օրՁք. զրյշ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. սՁէն. ենիք. Քրպ. պէյրտ. մզրպ. ենիմ։	17
8 30 Պշկ. օրՁ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. պօյմ. ենիք. Քրպ. պէյրտ. մզրպ. ենիմ։	44
9 35 Պէպ. Ր. հիս. պօյմ. ենիք. Քրպ. պէօյր. մզրպ. ենիմ.	45
9 45 Պշկ. օրՁ. զրյ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ.	43
10 15 միրկ. ենիք. Քրպ. պյրտ. մզրպ. ենիմ.	40
10 20 Պէշկ. գնտյ. Ա. հիս. զանյ. չպրյ. բշպհ. պէյզ. Քրպ. պէօյր. մզրպ. ենիմ. Ր. Ա. զավազ։	39
10 35 Պէշկ. օրՁ. զրյշ. արնվ. պէպ. գնտյ. Ա. Ր.հիս. գնտ. միրկ. սբ. ենիք. բշպ. պէյզ.	22
11 — Պէպ. Ր. հիս. պօյմ. ենիք. Քրպ. բրնպ. պէյրտ. մզրպ. ենիմ։	17
11 15 Պշկ. օրՁ. զրյշ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. ենիք։	18
11 45 ենիք. Քրպպ. պէյրտ. մէզրպ. ենիմ։	45
12 — Պէպ. Ր. հիս. պօյմ. սՁէն. ենիք։	37
12 — Պէշկ. օրՁ. զրյշ. արնվ. պէպէք	20

Կամուրջեն ասիական եգերէ

1 — Պէշկ. զզկն. պէյլ. չէնկլ. վնիք. գնտրլ. Ա. հիս։	33
1 30 Սկիտ. Ա. հիս. զանյ. բշպ. պէյզ. Քրպ. պէօյր.	37
2 35 Սկիտ. զզկն. պէյլ. չնկլ. վնիք. գնտյ. Ա. հիս։	44
3 — Պշկ. Ա. հիս. զանյ. չպրյ. փշպ. պէյզ։	43
3 40 Սկիտ. զզկն. օրՁ. պէյլ. չէնկ. արնվ. գնտյ. Ա. Ր. հիս. գանյ. միրկ. ենիք.բշպ. պէյզ. Քրպ. պյրտ. մզրպ. ենմ. Ր. Ա. զավ։	22
4 25 Ուղղակի Ա. հիսաբ։	40
4 45 Պէշ. զզկն. պէյլ չնկ. արնվ. պէպ. գնտյ. Ա.Ր. հիս. զանյ. սՁէն.ենիք.բշպ.պէյզ։	20
6 30 Սկիտ. զզկ. պէյլ. չնկ. գնտյ. Ա. հիս. գնյ. ենիք.պէյզ. պէօյր. մզրպ. ենիմ. Ր.Ա. զզկ	18
8 45 Պէշ. զզկ. պէյլ. չէնկ. վնիք. գնտյ. Ա. հիս. գանյ. չպզ. բշպ. պէյզզ։	37
9 25 Սկիտ. զզկն. պէյրտ. չնկլ. վնիք. գնտյ. Ա. հիս.	38
10 20 Պէշկ. գնտյ. Ա. հիս. գանյճ. չպզ. բշպ. պէյզ. Քրպ. պէօյ. մզրպ. Ր.Ա.զվ.	39
10 25 Պէշզ. զզկն. պէյլ. չէնկլ. վնիք։	33
10 35 Պշկ. օրՁ. զրյշմ. արնվ. պէպ. գնտյ. ք. ա. հիս. գանյ. միրկ. սՁն. ենիք. բշպ. պէյզօզ	22
11 10 Պէշ. պէյլ. չէնկ. ա. հիս. բշպ. պէյզօզ	38
11 40 Սկիտ. գնտ. ա.հիս. գնյ. չպզ. բշպ. պէյզ.	44
11 55 Պշկ. զզկն. պէյլ. չէնկ. վնիք.	20

ՅԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՑԻ ՍԿԻԻՏԱՐԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐՈՒՆ ԵՐԹԵԼԵԿՈՒԹԵԱՆ

Սկիւտարէն կամուրջ ժ. Վ.	Կամուրջէն Սկիւտար ժ. Վ.	Սկիւտարէն Պէշիկթաշ ժ. Վ.	Պէշիկթաշէն Սկիւտար ժ. Վ.
12 —	12 50 Գուզկ.	12 —	12 10
12 35	1 25	12 35	12 45
1 —	1 50 Գուզկ.	1 —	1 10
1 30	2 25	1 30	1 40
2 —	2 50	2 15	2 30
2 35	3 40	3 10	3 20
3 —	4 —	3 50	4 —
3 35	4 45	4 30	4 40
4 —	5 30 Պէշիկթաշ	5 10	5 20
4 30	6 15 »	5 45	6 27
5 10	7 5 »	6 30	7 17
5 45 Պէշիկթաշ	7 45	7 15	7 57
6 30 »	8 20	8 20	8 30
7 15 »	9 —	9 30	9 40
8 —	9 40 Գուզկ.	10 —	10 10
8 45	10 15 »	10 25	10 35
9 35	10 40 »	10 50 Գապպ.	11 5
10 15 Պէշիկ. Գապպ.	11 — »	11 25 »	11 30
10 30 Գուզկունմուր	11 25	11 50	12 10
11 55 »	11 50		
11 15 »	12 —		
12 —			

ՏՈՔԹԷՕՐ ՀԱՐՄԱՆՏԱՍ

Կը ծանուցանէ թէ, հին և նոր ջերմութիւնն ու անկէ ծագում առած մէն կարգի հիւանդութիւնները կարճ ժամանակի մէջ կը բուժէ։ առանց ոչ ցաւ զգացնելու։ Դասական ոչներ բժշկելէ վերջ իսկ կրնան վնասիլ դարմանումի վարքը։

Ամէն օր առաւօտեան մինչեւ երեկոյեան հիւանդ կընդունի, Կալաթա՝ Թրամվայի ճամբուն վրայ Գարագուշ օթելին դիմաց թիւ 97, լասպաճիի խանութին վերնայարկը։ մասնաւոր դարմանատան մէջ. մուտքը լայնանցիկն։ 428 8—10

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 21/3 Ծտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 22 4 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (Ցաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բոլոր-Ցափա, Յաֆա, Գէրրուն եւ Հիսոյ)։
Եշ. 23 5 Ծտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 23 5 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսուն, Օռտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Սուրմ ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 24 6 Ծտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՓԻՆԱՐՕՅ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳԼԻԱՑԻՆ
Ամէն օրվայ երեւոյթ ուղղակի Լիվերպուլ և Ամերիկայ գծեր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ուսկրբա	7718	Գանգոտ	[illegible]
Նորուրբա	7718	Սամարիա	[illegible]
Մերվիա	2391	Սարմատիա	[illegible]
Ուրանիա	7268	Ալպա	[illegible]
Բաղոնիա	5587	Սարմատիա	[illegible]
Սէնկլանիա	5547	Թուրինիա	[illegible]
Նուսիա	4869	Բալտիքա	[illegible]
Սիրիա	4557	Ֆրինիատա	[illegible]
Սէրբիա	2448	Մորաւիա	[illegible]
Գէլտոր	1876	Գասմանիա	[illegible]
Ենկլանտ	4614	Լուսիանիա	[illegible]
Ֆոգէտոնիա	4845		

Ալէքս Լոգենուը այսօր վաղը Գարագուշ նաւահանգիստը կը ապասուի։
Դիմել տա. Զ. Լ. Սիկեր
Joly et Seager
Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Գալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Վիվիանէ, Գէորգիէ, Մարկիզովան և Մ— Ս—ի Գէր— ընկերութիւն

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բամբէս	3000	Թիպս	[illegible]
Ենգոտ	8000	Նեպոտ	[illegible]
Գէորգ	8000	Սարսիա	[illegible]
Գիտանորուս	8000	Բէրտ	[illegible]
Խարտ	3000	Մէֆիսոս	[illegible]
Օսմանիա	3000	Գասբրէ	[illegible]
Գարիսոնիա	2500	Լուսէ	[illegible]

Դիմել տա. Ժ. Վ. ՎԻՒԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուրթոլ խան
ՀԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ձէյտ Սգրիգ Լիմրոպ

ՖՐՆՏ. ԼԼԵՑԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Վիվիանէ և Աբեւելեան Գիծ— Ընկերութենէն

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Վիքտորիան	10500	Գլասկոն	[illegible]
Ադամնեան	10500	Իսիրիան	[illegible]
Գէորգիան	10500	Ղարզ.ան	[illegible]
Լանքաստրիան	9000	Ազէրիան	[illegible]
Գիլատէլֆիա	9000	Ադանիան	[illegible]
Գոլամիան	8000	Ազէնիան	[illegible]
Ջորնան	8000	Գնոսուրիան	[illegible]
Ռոտոնիան	8000	Ալշիրի	[illegible]
Տիրինիան	8000	Լէսպիան	[illegible]
Թալէրնիան	8700	Մինեռ	[illegible]
Վալենիան	8700	Գրոզրոզ	[illegible]
Ֆլամինիան	8700	Լիսպոն	[illegible]
Ֆասպան	3500		

Ալիքեր ղոգենուը այսօր վաղը Գարագուշ նաւահանգիստը կը ապասուի։
Դիմել տա. Ալ. և Սիկեր
Joly et Seager
Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Գալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։

Արտոնատէր ՋԱՐԵՂ ԵՈՒՍՈՒՖՅԱՆ